

Megjelenik e politikai, tudományos és művészeti lap minden héten kétszer: Szerdán és Szombaton. Hivatalos tudósításokon kívül, Hírlője közöl minden hirdetőment, egy ötös-szelet sorától három krajczárért pengő pénzben.

VILÁG

Előfizetési helyben a szerkesztő-hivatalban (Uri-utca 51. sz. alatt, 150 emeletben), felfelé postán 6, különben 5 ezrt forinttal; az országban minden azon kívül csak a bécsi cs. kir. fő postahivatalnál Bécsben.

Nem-rendes levelezők kéretnek az Intézethez bérmentesen küldeni közléseiket

Minden közlés „a Világ szerkesztő-hivatalának” ezim alatt kéretnek beküldetni.

Előfizetési figyelmeztetés.

E második félér nem sokára végződrén, bátorkodunk bizodalmasan figyelmeztetni politikai lapunk tisztelt olvasóit, hogy kik annak jövő évi folyamára szerkesztő-hivatalunkban szándékoznak előfizetni, ez iránt minél előbb intézkedni sziveskedjenek. Kérjük egyszersmind címzetőknek — a lak és utolsó postahely pontos kitételével együtt — beküldetését, részint hogy a borítékezzimék idején nyomathassanak, részint hogy az újságborítékon minden tévedés és hiba elkerülthessék. Az előfizetési díj egész évre postán küldetéssel 12 p. forint, félérre 6 pengő forint. Buda-pestben borítékban 's háshozordással félérre 6 p. forint, boríték nélkül pedig 5 p. forint. — Külső tartományokba járatandó példányok iránt legcélszerűbb mód a bécsi főposta-hivatalnál rendelkezni.

Tisztelt levelezőinknek szives köszönetünket jelentve, bátorkodunk hazafüi részvetőket továbbra is kikérni.

A „VILÁG” szerkesztősége.

(Belváros uriuca 450. sz. a. Horváthház 150 em.)

Tartalom.

MAGYARORSZÁG ÉS ERDÉLY. Gyász hírek. Bánat és részvét Színház-viszonyok. — Szerkesztő hivatalunk gyűjtése Haberer Lajos utazási költségeinek fedezésére, az aláírási iv szerint. — Pávárosi hírek. (A pestvárosi tisztújítás közelgésének előjelei. — Lopások — Tüz. — Garay versei. — Magyar életképek; szép írásmű gyűjtemény.) Kísfaludy-társaság. — Válasz a „Mezei Naptár” ügyében. — Tudósítások Nógrád és Pozsega megyék közgyűléséről. Jobbágyi megváltás. — Hírlapikalászkok.

KÜLFÖLD. Spanyolország (folyvásti zavargások és kétes állapot. A kormányzót védelmezi a Gaceta 'sat.) — Franciaország (Párisi világ. Francia vélemények az angoloknak Chinában szerencsésükül 'sat.) Nagybritannia (Hírlapok észrevételei a chinai békekötés iránt 's azok reményei 'sat.) China. — Egyes közlések.

Hivatalos és magány-hirdetések. Gabonaár. Pénzkelet. Dunavízállás.

Magyarország és Erdély.

December 1-jén szenderült örök életre bernáthfalvi és földvári Földváry Ferencz, a m. itélő kir. itélő tábla érdemgazdag ülnöke hosszas és súlyos betegség után következett gutaütésben. E munkagyőző férfiú Heves megyében, sőt az egész hazában még sok évig kedves emlékezetben élend. — Áldás és béke poraira!

Veszprémben f. évi decemb. 7-ken reggeli 9 órakor negyednapi betegség után halt meg ft. Kólosváry Sándor, a veszprémi ftszt. káptalan olvasó-kanonokja. Áldás a nemeslelkű és széles tudományu elhunyt férfiú poraira!

Kereszturon (Szabolcsban) mult nov. ben hunyt el vajai és ibrányi Ibrányi Antal, Szabolcsnak egy nagytekintélyű 's köztiszteletű férfiú. Nála a gazdagság szerénységgel, takarékoság adakozással, nagyság keresztényi alázattal párosult Béke hamvaira!

Bánat és részvét!

A gyászos események rémületes csarnokában, melyet a történetek évkönyvei mutatnak, alig van kép, melytől annyira visszajedne ember és polgár, mint mely zsarnok hatalmaskodást ábrázol a szellemi világon, 's a szív legrágóbb gyöngyén — a valláson! — Minden igazságtalanul kiöntött véresepp égbe kiált ugyan, de leghangosabban ama nagy keresztény vérpatak, melyet három század alatt Romának pogány császárai zsarnoki kézzel árasztottak! — A vértanúk szenvedései élnek még a keresztény keblekben, 's hiszszük élendnek tisztelet példaképében, míg egyetlen igaz keresztény leend, de mégis eltűntek már azok az enyészet méhében! — Azonban Europa lát-hatására borult később is zsarnoksági vérszfelleg, annál borúsabb, minél inkább eloszlattni kell vala azt, a szelid kereszténység mennyei sugárinak. — Nem, nem akarjuk itt emlékeztetbe hozni azt, miképen törekedett később is a gondolatokat bilincsre fűzni, szivből a hitet kiirtani részint tévesztett irány, részint hatalmaskodó önkény! — Borítsa azt a feledés éjfétyola, 's azt mit már feledünk 's mi már, behegedt, ne szaggassuk újra fel!

Mi bennünket mint embert, mint polgárt, mint keresztényt, 's közelebb mint katolikusokat illet, 's bánat és részvételre gerjeszt, az a 19ik századnak éjszakán feltűnő rémképe! — Szeretjük a középkort sőtéttség, babona, vakhit 's erőszak korának nevezni, 's mégis historiai bizonyossággal állítjuk, — nem tűnnek föl ama kor eseményeinek tábláján oly erőszakoskodások, minők az annyira dicsőített 's több oknál fogva joggal magasztalt századunk derűjében homályfoltokként mutatkoznak! — Egy hatalom amott a finlandi öbölnél, nem pogány mint a régi napkelet császárai, hanem keresztény 's így részese ama vallásnak, mely szeretetet, türelmet igényel fejedelmektől szinte mint egyesektől, millió — több millió katólikust törekszik elvonni a csábítás, el az erőszak eszközzel! Mint az ur nyája felett virasztó főpásztor bá-

natos panaszból értettük, népek pásztoraiktól megfosztva részesülni kényszerítettnek oly hit és gyakorlatban, mit meggyőződésük, mit hitelvők tilt! Ez történi Europa, ez annyi keresztények láttára! 'S ime ez bánatunk, ez részvétünk oka, 's midőn sajtó utján illy módon nyilatkozunk, csak azt teszszük, mit más nemzetek lapjai, katolikus és protestans apok már rég tettek, mivel az emberiségnek, mivel a lélekisméret 's szellemvilágnak tartozunk! Valóban álmétkodás lep meg e soroknál, azon keserítő gondolatra, hogy csakugyan találkozhattának kath. papság közül, kiket az illirismus vonz és izgat. Mi hinni szeretjük, egy sincs; hisz az illyen feledni kötelességeit, melyek őt egyházhoz, 's felebarátihoz kötik.

A magasztos felebaráti szeretet, a szelid emberiség, bánat és részvét kapcsolatával fűz minket a leg-távolabb szenvedőkhöz is, 's ha bajaikon segíthetni elég erőnk nincs, legalább bánatunkat és részvétünket nyilvánítani 's velők azt tudatni szent kötelességünk. Mert vajmi édes balzam üldözöttekre, a jóknak messzetávolban is részvétel. Ez erősíti a lelket 's edzi a kényszerítő erőszak ellen. Nemcsak egyes, hanem egész nemzeteknek is tiszte ez, 's ha van eset, hol felszólamlani népeknek szükség, hallgatni akkor annyi, mint feledni az emberiség, feledni a keresztény szeretetet. Mi magyarok bizonyosan nem kevésbé érezzük, mint akár Angol-, akár Franciaország, 's a Némethon, sőt mint Olaszország polgárai, ama méltatlanságokat, miknek oroszbirodalomban a katolikusok kitétetvék, 's így koránsem hidegségünknek, hanem még most feledező sajtói életünknek tulajdonítjuk, hogy még eddig kitűzött tárgykint „ex professo” hírlapjaink bővebben nem nyilatkoztak. Bővebben mondjuk, mert a Pesti Hírlaptól kezdve minden honi lap közvetve vagy közvetlenül rosztala a katolikusok üldözötteit! — Talán kérni a t. olvasó, mi haszon ebből? Igenis nagy; van t. i. a közrosszalásban oly erő, mely a trónokhoz is felküzd, a leghatalmasb 's legelbizottabb urnak, ha a népek 's nemzetek közönséges rosszalását megérti, üt egyszersmasszor iga, mely szivét közelebb vezérli az igazsághoz, 's így azon kérdéshez: vajjon nem igazságtalanság, nem bűn-e az, miben az egész mivel világot megbotránkozik! Igen, megfélemlenek ők is a lelkiismeret őszinte szózatától 's békeesebb 's igazságosb ösvényre térnek. — Nagy már magában is az igazság ereje, de ha ezt minden nép, minden mivel ember megsértettnek panasolja, oly szilárdul hat alulról föl, hogy jó sikere ritkán maradhat soká el. Ha maga a fejdelem nem is, de egyik vagy másik tanácsosa felriad az általános itéleten, 's urának jobb tanácsokat ad! — Mi uton jöhet pedig a nemzetek közös érzelme ismeretére, mint a sajtó, főképen a hírlapi sajtó utján, mert a mai világ ezeket tartja a nemzet organumának! 'S im itt ismét feltűnik az ok, miért kívántuk 's kívánjuk a magyar hírlapi sajtó világos nyilatkozását az orosz katolikusokon elkövetett üldözések fölől! Hogy értse meg t. i. azon hatalom, miszerint szomszédságában erőteljes nép lakik, mely igen érzékenyül veszi hitsorsosinak 's keresztény felebarátinak szenvedéseit!

Minő hatályos a közérzelem leplezetlen szózata, Poroszhon 's különösen a rajnai események tanusítják. Bizonyosan igazságos Europa népei közös felszólamlása az elnyomott katolikus ügy mellett nem kis ösztönül szolgál, 's a rajnai tartományok léleknyugalma a népek közös érzete igen üdvösen munkálkodott! És ha a fentisztelet hatalom tovább is süket maradna minden népeknek — protestans úgy, mint ka-

tholikusoknak — panasziira, úgy önmagának tulajdonítsa, ha őt az egész mivel Europa a szabadság 's jog ellenségének tekintendi, 's mint illyennek legyőzésére, a közreható europai sajtó addig kéri 's figyelmezteti a magas kormányokat, miglen ezek népek igazságos panasját meg nem hallgatják! — De van még az illy sajtói nyílt felszólamlásnak főkép alkotmányos honban több üdvös eredménye. A nemzet értesül azon eszelekvényekről, melylyel felhíjják a kormányok és népek közremunkálását, 's ha talán az engedni nemakaró ellen tettek is kívántatnának, minden áldozatra kész, mert igen nagy mozgató elem alkotmányos nép-nél az eljárás igazságáról meggyőződés. — Ezenfelül milly édesen enyhíti majd amaz üldözöttek fájdalomát, ha megértendik, hogy valamint más nemzetek, úgy a magyar is rokon szenvedéssel viseltetik nyomoraik iránt, 's mit ők kínosan de titkon érezhetnek csak, azt mi nyíltan kimondjuk: hogy isten 's emberiség elleni bűn, mi rajtok elkövetettik!

Kit tehetlenség nem enged segíteni, ha bí vagy örömmünkben osztozik, az az emberiség 's a ker. felebaráti szeretetet teljesítette, midőn a jó kívánásnál sajátjában egyéb nem áll! De kitől több telhetik, többet tennie szoros tiszte. — Ha feledhetők, mi téren irunk, t. i. a politika téren, úgy a szellemi kapcsolat fogalmánál kifejtendő, mit kelljen tenni; politikailag tekintve legjobb eredményt várhatunk, ha egyszer a nép megértendi, mi vár reá onnet éjszakru; ha tudja, mi fenyegeti vallását; hiába édesgetendi azt a nyelv 's illirismus minden csábjaival, mert vallását többre becsüli ezeknél. Ha a felbőszült illirek ezt hit-elvileg megfontolnák, úgy azon hatalom iránti rokonszenv nem kelhetne keblében. Azonban, mint mondkó, bővebben e tárgyról szólani vallási lapok körébe tartozik.

Más kérdés itt: mit tehetünk mint alkotmányos nemzet? — Mi őszintén szólunk királyunkhoz, 's mondjuk meg; hogy bánat és részvét vonzalmi keserűen sértenek amaz igazságtalan elnyomásokban, mikben az orosz katolikusok sanylódnak. Kérjük őt, kit szivszelidsége annyira hajlandóvá tón a szanakozásra, — fejedelmi szavával kegyeskedjék enyhíteni a szerencsétlenek sorsát! — Nagy nyomadóku egy oly király szava, kit egy egész nemzet lelkesedése szólani kér! — Hiszszük, más nemzetek sympathiajára is számolhatunk, 's minden szelid kormányok közrehatására; Anglia emancipatioja, Franciaország szabadságsszelleme, sőt még a porosz kormány igazsága is rosszalja bizonyosan, mi a miveltségnek e korszakában éjszakon történik; következőleg itt társakra számolhatni! — Vajha igénytelen, de az igazság megtörhetlen erején emelkedő szózatunk eljuthatna: hova ohajtjuk, hogy jusson; 's megteremné ama sok millió léleknyugalomát!

K. I.

Színház-viszonyok.

Lapjaink mult számában érintett azon botránkok, melyek a hallottakra minden jobb érzésü keblében szükségképen támadó sajnálkozás mellett, csak azon egyben nyújthatnak vizsgálatot, hogy nem a „nemzeti” színházban törtétek: okni 's alkalomul szolgált nekünk arra, hogy saját színházi ügyeinkről némellyeket — mik t. i. hasonló botránkoktól a magyar színházat megóhatandják — a legszentebb 's legiszább ezből elmondjuk.

Mióta színházunk nemzetivő ön. kétszeres érdekében kelle feküdni tüzainak, hogy a tekintélyt, mely vele a „nemzeti” ezim által kapcsolatba jött, mind művészi tökélyesbedésök, mind erkölcsi szepőlenségek, mind végre szabályai iránti tisztelet 's bökés alkalmazkodás által, ne csak ne csökkentsék, hanem emeljék, egyszersmind az igazgatósági gondokat és teheri könnyebbítsék. Ez lehetett, 's ez lehet csupán biztosíték arra, hogy a nemzet áldozata

Költ Pesten a t. üléseiből. 3—3

erezia királyné ereziannum 2/3-ik iskolai év hely megfenálló kegyes odáikat abbéli lékes költségek az pengő fo. magokat köte työrgyhava 150 nácsnak mulha-

en 41012. szám en fenleirt hi. nagyméltóságú által. Kelt Bu. 2—3

gyázó ezikkak. lapot tartalom. ndékul

nösen meglepni

tala, — mely ér. — reményli, g nevelendi; 's a hasonló lapot

tszvénynyel, a apás kiadásban

rt a lapok in. — széküldő hi-

malász-városban agner J., Ehren- 1—3

Pesten

ng

ik kladás

ár.

táncmulatság

Nyertmény	Sorsszám	Nyertmény
11	35999	64
234	36015	207
8	36217	194
64	36302	165
214	36388	211
153	36393	211
123	36411	171
27	36411	171
28	36918	180
16	37125	148
21	37177	141
62	37657	113
199	37771	236
173	37835	41
6	38022	202
160	38168	92
174	38534	67
95	38689	88
2	38792	4
117	39053	185
137	39162	147
39245		94
119	39287	32
1	39529	164
34	39594	121
128	39660	130
195	39759	190
144	39763	162
224	39859	114
109	39948	57

megteremje maga méltó gyümölcsét; ez lehet alapja az intézet virágzó jövődjének, ez végre, fejlesztő nemesis módja nyelvnek, izlésnek és erkölcsnek. Bárki mit mondjon, — ez utolsót soha nem szabad kifeledni számitásunkból; még akkor sem, ha a színházat csupa mulattató intézetnek tekintenők! mert mulattatni ott, hol erkölcs sirtetik, jó polgárnak, jó embernek nem lehet; az pedig bármely statusszempontból sem megengedhető, hogy köztudomásra, sőt országos pártfogás alatt intézet létezhessék, mellynek — közvetett bár, vagy közvetlen — célja a nép-erkölcs megrontása. Mennyiben tehát erről az intézet tagjai 's kezelői megelégedzenek, itt áll a nyilvánosság őrszelleme, részint a közönségnek rögtönítelő bírószeke, részint a journalistica által képviselve. 'S kiváltképp ez utólsónak földadata az előbbieket működéseit folytonos figyelemmel kísérni, 's részrehajlatlanul emelni szózatot egyiknek vagy másiknak hanyagsága, részrehajlása, vagy tévedései miatt. Érezni látszóttak ezt honi lapjaink; tettek a mit tehettek, mig nem hallgatniok kelle, 's legfőlebb hivatalos jelentéseket adhatának. E kényszerült hallgatókénységnek tulajdonítok én két fő hibát, mellyeknek egyike a színi előadásokban, másika a színházi közönségben mutatkozik, 's melly az ügyet naponként sülyeszté, annyira, hogy emelkedék már egy vakmerő szózat is a nemzeti színház bezáratásának szüksége iránt. A hibák egyike a darabok rossz megválasztása volt, igen gyakran hozatván szinpadra olyanok, mellyeknek erkölcstelen iránya, botránykozató alkja kifejezése nemcsak női szemérmel sértett, hanem a társalgás illedeksabályait mintegy lábball tapodta; a második hiba, melly részben az elsőből eredt, vagy legalább általa elharapozott 's erősödött, — a közönség közt némely színházlátogatóknak durvasága, sőt féktelen magokviselése volt. Számítalan panaszt hallánk e két baj, e két mételey miatt; számtalanszor valánk szem és fültanui e bajnak mi magunk is, mellynek azon szerencsétlen következménye lön, hogy sok jó lelkű szüle, sok gyengéd-érzelmű hölgy és férfi, illendőséghez 's társalgási kimélethez és simasághoz szokott polgár, odahagyá a színházat az előadásnak közepette és fogadást tön, át nem lépni többé küszöbét azon épületnek, hol, ha más nem, elmederülést 's az élet bántalmait által okozott kedvetlenségek vagy gondok eloszlását reménylette, 's a helyett újabb — néha sokkal legérzékenyebb — bántalmakat kellett szenvednie. — Így elvadt le nemzeti színházunk egykori nagy közönsége a mostani csekélységre, így hullt meg sokak kebelében azon hazafias tűz és buzgalom, melly néha önmegerőttéssel is gyámolítására bírja a jobb-keblűeket oly intézeteknek, oly vállalatoknak, mellyekből részint magokra részint polgártársaikra üdvös következményeket várnak.

Ha valamely intézet tagjai, legyen ez bármily intézet, csak alapuljon némileg a köz-szükségen vagy kor-kiváraton — teljesen megfelelnek hivatásuknak, pontos betöltése által azon helynek, hová állítják; úgy ezen intézet virágzó állapotban föntartandja magát, ha különben igazgatója nem a legnagyobb lángész, 's nem is legnagyobb tárgy-avatottsága, csak másképp jóakaratu 's becsületes férfi legyen; ellenben ha az intézet tagjai vagy elég képességgel nem bírnak állomásuk betöltésére, vagy kötelességük érzete 's hivatásuk jelentősége által nincsenek úgy áthatva, az ügy iránt nincsenek úgy lelkesülve, hogy a köz-várakozásnak minden tekintetben megfelelni akarának 's erőfeszítve iparkodának is: akkor a legtekélyesebb igazgató sem menthetendi meg az intézet sorsát a bukástul, ha csak neki a közönség nem leend gyámolításul. Csak képesség legyen, akaratot és lelkesedést ébreszthet a közönség, 's ez által eszközölhet mindent, a mi csak kitelhetik emberi erőttől. De a közönségnek, melly ezt eszközölni akarja, méltónak kell lennie arra, hogy tetszése, hogy vonzalma megnyerését a színész tiszteletnek 's pályadíjnak tekinthesse, rosztalását pedig vagy idegenséget legérzékenyebb csapásnak, büntetésnek legyen kénytelen ismerni, mellyel az intézettől elbocsátatása is összefügg; mert azt józanul föltenni nem lehet, hogy igazgatóság, melly az intézettel egyetemben a közönségért létezik, a közönségnek méltányos követeléseit figyelmenlül hagyja, 's akár helyeslést akár rossztalását (személyileg vagy tárgyilag) intézkedései körében mellőzni akarhassa. tudván azt: hogy illy mellőzés által mindenekelőtt saját tekintetét fogja kockáztatni, egyszersmind azonban az intézet állapotját megrendíteni. De, mint mondjuk, a közönségnek morális hatalommal kell bírnia, 's e morális hatalomnál fogva oly tekintélyvel, mellynek ellenében a színész önkénytelenül hódolni kénytelenitessék. E tekintélyt úgy szerzeni meg a közönség 's úgy tartandja fön, ha műizlést 's illedelmi tapintatot bizonyított magokviselétül soha meg nem feledkezve, a színész iránt szigorú igazságot gyakorland; azaz, sem érdemén fölül nem éljenézi, tapsolja, sem azon alul le nem pizszegi, le nem tombolja. Ugy látszik, mintha illy szigorú igazságyakorlást nehéz volna követelni a közönségtől, vagy inkább nehéz volna ennek részéről a követelésnek eleget tenni, minthogy a közönség oly sokféle elemekből áll, mellyektől egyiránt helyes tapintat, izlést 's részrehajlatlanságot kívánni képtelenség volna. Igaz; 's a tekintélyt nem is az egyetemes közönség, hanem nagyobb száma (vagy praesumptivus nyomatossága) fogja bírni és gyakorolni; azon rész t. i. melly sem magától, sem a helyrül 's polgárkötelességeinek szentségéről soha meg nem feledkezik. Ha a közönség közt illy rész egyáltalán nem talátnék: akkor be kellene zárni az intézetet, nehogy közmulatság helyett közgazdaság, társas örömök helyett, társas fájdalmak, kölcsönös simulekénység és mivelődés helyett pártfelekezeti villogások 's vad betyárkodás tanyája legyen. Valóban szomorító, midőn a polgári társaság azon osztálya, melly alkotmányos hivatással bír fonsőbb jog-kör gyakorlatában részesülni, mintegy a nemzet koronája gyanánt díszleni, helyzetének illy magas voltárul megelégedve hasonlónak teszi magát az utcai suhancok lármás tömegéhez,

melly nem bírt elég polgári kedveménnyel 's anyagi eszközökkel arra, hogy az állatszerűség számandó vadságából a szellemműveltség 's ezzel piros lelki szelidség osztályosává leendhetett. Isten mentse meg hazánkat, különösen pedig nemzeti színházunkat az ünfeledésnek illy pillanatától. Fölszámíthatlan a rossz következmény, mellyet illy példák magok után vonnak. Ugy is sok ember van a közéletben, ki semmi mással nem tud föltűnni embertársai előtt, ki másképp magát bizonyos nő-szemek által észrevehetővé tenni nem tudja, hanemha lármá- és esendhaborító, különöz magokviselettel. — Illy föntűl fölfogott hősködés, bravourák, vagy minek nevezük — teszük azután üressé színházunkat 's mintegy féltelmissé az oly közhelyeket, hová illyenemű emberek szoktak járni; minthogy pedig illy bravourkodás, magyarul betyárkodás, az ifjuság közt is gyakorlóokra kezd találni közhelyeken, 's kiváltképp nemzeti színházunkban: ószinte bizalommal szöjtjük föl a nemesbírányokat, hogy a magyar ifjuság szép nevezetének tisztán szeplőtlenül megőrizhetése végett alakítsanak magok közt „illedék-örí“ társulatot, mellynek tagjai mind saját példás magokviselete, mind társaiknak — szükség esetén — az illedék határaitra figyelmeztetése által igen jótékony befolyást gyakorolhatandának nemesak az egyetemes ifjuság, hanem a városi közszellemre is. Lehetne ez illedék-örí társulatot igen célszerűen szerkeztetni, vele a nemzeti nyelv társalgásbani rendez használatát, annak társas körökben fölélesztését, idegenekkel megkedveltetését 's b. sőt a magyar színházba járásra magaleköltést is kapcsolatba hozni olyformán, hogy ha mik or (mert folytonos bejárás terhes kötelezettség lenne) színházba megy, csupán a nemzeti színházba menend. Ehez sem nagy önmegtartózkodás, sem nagy áldozat nem kívántatik, 's a magyar ifjuság mégis oly szép, oly fontos lépést tenne, melly nemzetiségünk évkönyveiben is maradandó emléket hagyva fön. 'S lehet e ifju, ki nemes büszkeséget érezve keblében, azon jezesek közé ne kívánna számitatni, kik minden lépten szem előtt tartva nemzetünk haladási korszakát, erejek parányiságával versenyezve járulnak azok törekvéseinek gyámolításához, kik eszközölni akarják, hogy — legyen Magyarország!

Howy pedig senki szabadalmazva ne érezhesse magát garázdálkodni a nemzetszínházban: szigorú rendőr-fegyelmel kívánunk ott gyakoroltatni hatóságí fölügyelés által is; mirenézve bátrak vagyunk az országos választmányt (az intézet és mivelődés érdekében) csupán a színházra vonatkozó rendőr-fegyelmi szabályoknak a színház ügyével kapcsolatosan, a jövő országgyűlésen leendő előterjesztésére hazafüli tisztelettel megkérni. Figyelmezteljük végül, a rendezőségét is, vagy kit e figyelmeztetésünk illet, hogy botrányok eltávoztatása végett a közönség közt, minden botrány eltávolítását a szinpadon is azaz, minden darab gondosan megvizsgálta szemérem- és társas illedék-elleni czafrangjaitól ne nyerhessen táplálékot a vadság — elmondani a színházban egyes nőknek azt, mi elmondatik gyakran szinpadon vagy szinpadról a közönségnek!

Szerkesztő hivatalunkban letett aláírasi ív szerint Haberern Lajos szepesi hazánkia utazási költségeinek fedezésére követt, segélyezések történtek: A szerkesztőség maga 5 fr., n. Császár Ferencz ur 2 fr., n. Andrassy József hely tanácsnok 5 fr., Ürményi József ú n. a. 10 fr.; t. Jelenfi Ágoston 5 fr., t. Wodianer Sámuel ur 20 fr. = Összesen 47 forint pengőben. Melly összegvet általunk t. Török János m. gazd. egyesületi előadó urnak kezéhez is szolgáltatott. A Világ szerk.

Fővárosi hírek.

† Pest, decemb. 10. Remélhetők, hogy Pest városának tisztujtása nem sokára munkába fog vétetni, minthogy kir. biztos ő excellja már a hatóság körébe tartozó statisztikai tabellák elkészítését is megparancsolta, mi tisztujtás előtti utolsó munka szokott lenni. Ezen lajstromok közül főleg ezeket tartjuk említendőknek: 1) A város-tisztviseli személyzet és fizetések állapota. 2) Az utóbbi tisztválasztás óta polgárokká avatottak száma. 3) A város tőkéinek actívus és passívus állapota. 4) A gazdálkodási pénztár mibenléte. 5) A városnak tulajdon joggal bírt jószágai és telkei specificatioja. 6) A város házainak összeírása. 7) A város jövedelmének 's költségeinek jegyzéke. 8) Az adó összeírása. 9) Azon köz telkek összeírása, mellyek népesség tekintetében eladhatók volnának. 10) Az árvák állapota. 11) A városban lakozó művészek 's mesteremberek jegyzéke. 12) A jövedelmek növekvése 's kevesbitésének aránymérlege. 13) A város minden pénztárainak megvizsgálása. — Ezen pontok érdekesbeire nézve annak idejében adatokkal is szolgálndunk olvasóinknak.

— Saját szerű bánaterzelem fogja el a nemesb keblű embert, midőn az emberi gonoszság és elfajultságot a legkülönműbb alakokban látja feltűnedezni. Ennyire fejlett tehát az emberi mivelődés és erényesség, hogy épen ott, hol a polgárisodás mintegy gyúponthoz összeül, hol minden egyéneknek, irodalom, művészet, divatnak főszeke van, épen ott gyűl halomra a polgári társaság salakja is, 's talán egy ország sűpredéke. Mélyen szomorító, hogy e tapasztalás más országok fővárosira nézve is mintegy

ránk erőszakolja magát, mert a nagy tömegek gyülekezésével karoltva jár a gyűlevész sereglése is, és természetes, hogy a sokaság közt több gonoszság is fészkeljen, mint a kiesiny, csekély számu népességben. De másutt az intézkedések olyak, hogy aránylag több ellenszer, 's mondhatnók, több ellenmőreg található a társaságunk, legalább némely mirigyei ellen, 's azok sikeresebben működnek is. Gyarló az ember természete, tudjuk; erénytökélyt sehol sem találhatunk, 's a szilárd erkölcsösség példányképei vajmi ritkák egyénekben is, annál ritkábbak községek, városakra nézve; de tagadhatlan más részről az is: hogy a bűnös vakmerőségnek czélszerű 's hatásos intézkedések által gátot vethetni. Meg vagyunk győződve, hogy ott, hol minden kihágás, minden bűn érdem szerint a legszigorúbban lakolna, hol engedékenység, 's balúl használt kedvezések vagy gyöngeség nem legezgetné bár a legyescékelyebb vétségüket is: ott a botrány 's a közbátorság veszélyeztetése, a békes polgárok zaklatása, az utcaí rend megsértése nem fejlődhetnek, mondhatnók, oly remek tökélyre, mellytől visszaborzadni kénytelenitünk. Tudjuk, milly sajnosan esik az olvasónak, minduntalan oly lelket szomorító, 's polgárisodási műveltségünket gúnyoló eseményekről hallani, 's bizony nem örömet közöljük azokat, de közlünk kell, mert az élet árnyékoldalai, fájdalom, annak szükséges kiegészítő alkatrészei. Fővárosunkban a tolvajlások napi renden vannak, ez ellen az örökös panasz, 's mégis — csak úgy marad az örökké. de szöljünk a lopásokról. A keresetnek ezen legingyenes ágában szemtelen vakmerőség már szinte fogalmat 's hiedelmet haladóvá kezd lenni. Egy szolgáló esti 8 órakor, mivel esni kezdett, megindult a nemz. színház felé, gazdjára után esernyőt viendő, 's a Leopold-utcában egy suhancz pofon ütö, 's elkapván kezéből az esernyőt eltűnik. A szónapiazson egy tisztességesen öltözött úrféle ember közelit egész illedelemmel egy másik úrhoz, 's kérdezi tőle: hány óra lehet már? Ez alig vonja elő zsebéből az órát, midőn amaz azt kiszakítja kezéből eliramlik, 's az utána szaladó ellen szöjtja az embereket, hogy fogják meg, így tévedésbe hozva a habozó embereket szerencsésen ellillan. 'S ez fényes nappal történt. — Az iparlovagokról szöltünk már néhány ízben, most egy iparlovagnó fogásával is szolgálhatunk. Reggeli órákban, hogy zsidónú lakatost hí a szélutca egyik házába, hogy nyitná ki ajtaját. Ez meglévén bemegy a szobába, 's a szinte bezárt benyíló felnyitását is sürgeti. Ez feltűnőn a lakatos-legény előtt, kison a szobából, 's zárja a benmaradt asszonyra az ajtót. A közel-konyhán magtudja, hogy ama szállás egy ügyvédé, ki reggelijétül a kávéházból elhivatván zárva találja a jó madarat, 's azt azonnal a városházához kísérteti. Tudnánk illy esetet még számsat elmondani, — ám mutatványul fővárosi tolvajink élénk mozgalmából legyen ez úttal elég.

— Három nap folytában kétszer égett városunkban; 7én esti hetedfélkor a Józsefvárosban, 9én pedig délelőtti 9 óra tájban a zöldfa-utcában. Ez minden esetre nagy vigyázatlanságot tanusít; kívánatos volna mindazáltal, hogy az oltószerekkel kissé hamarabb jelennének meg a veszély helyszínén, legalább az utóbbi esetben, tehát fényes nappal (ha borongó költös időnkét mégis annak nevezhetni) már óranegyedig kongtak a harangok, 's még sehonnán sem láttunk fecskendőt közeledni.

— G a r a y Jánosnak, a magyar lant ismeretes, kedves avatottjának versei egy kötetbe összegyűjtve, a kir. egyetem betüivel igen csinosan nyomatva legújabbban megjelentek. A X. és 290 l. terjedő, borítékba fűzött munkának ára: 2 fr. e. p. —

— Irodalmunk életmozgalmának ismét egy örvedetes tanusága gyanánt új nemzeti vállalatra figyelemzteljük a közönséget, melly Heckenast Gusztáv mint kiadó és Frankenburg Adolf mint szerkesztő által fog létesitenni. Nyilatkozásuk szavai következő: Midőn az élet minden viszonyában a nemzetiség magas eszméjét látjuk rugonyul szolgálni, 's látunk minden erőt, minden akaratot és tehetséget oda irányoztatni, hogy nemzetiségünk minél szilárdabbá tétessék; hogy édes magyar nyelvünk minél általánosabb hangozzék a hon minden polgárának ajkain; hogy ennek szeretetét még a gyermekbe is átültesük 's a haza iránti hő ragaszkodást minden a hazában élő ember szívében felébredessük: lehetlen volt nekünk is e nemes irányhoz nem csatlakozni erőnk parányiságával 's összemunkálni az irodalomban és irodalom által azokkal, kiket a törvényhozás és törvények végrehajtása körében gyakorlati cselekvőség,

magas ihlet pályavezérelésén azon olva tüntetett nak, magy eredeti to zeti érzel hogy az o ket és j el roztuk MAG évtől kezdve ben a n. t. k melly díszes mellett lelkes zelmű hől irányzott egye tárgyazó 's e kesztő maga Tartalmát ke bes z é l y e k raj z o k , ó h u m o r i s t i f o n á k s á g a i f e l v i l á g o s i t á s a m e l l y k e z h e z s o r o m á n c z o A z o n í r ó k , l e t a i k k a l e l s e g g ő f o r i n t n e n e z v e m u n d e l k e z n i k e r e l f o g m e g j e l e n n i b e n u j o n a t e s a k k é t e z e l v e l m i n d j á r t a z u t á n a z e l s ő i n g y e n f o g k i t á s á t a z i r a n t a k i t ű z ő t t s z e r k e d e z ő r e m é r

Kisfal
ság által 1843
„Mutatassék meg
vének cselekvés
és vonassék ki
nov. 20aig, mi
munka érkezett
költésnek, a ne
kelnie. [Kölc
művészetnek is
az 1843ra kit
a nemesb társas
polgári és emb
20kaig, mint
érkezett, köv.
Harcz fölött má
sem tünt el mind
A magosb vagy
Emelni lelkeket
Egy dalt, mell
e s e y.] 7) Ad
[Garay.] (S
leánya, szerele
De néked élni
prudens, pulch
sok, Használjá
bad. 14) Ha s
[Kisfaludy K.]
ked 's békessé
kedvvel iszszuk
Minden órákn
se quin etiam f
nec aut consilia
gunt. [Tacit. G
iuség kuffeje le
záert 's fölsívi
[Vörösmarty.]
hatalmát add ne
[Vörösmarty.]
leszáll. [Kölcs
bellé. [Gaal].
pecséteivel lez
pályamunkák
tagoknak adatt
pályakérdéshe
mere Pál; a k
László, Erdély
— Az eredvén
közülésében f

magasb ihletés — habár az élet más ösvényein — pályavezérekékké jelelt. Meg levén győződve, hogy azon olvasmányoknak, melyek a feltüntetett szent célra munkálkodjanak, magyar szívből, magyar lélekből, eredeti tollal kell írva lenniök 's nemzeti érzelmeket és jellemet viselniök, hogy az olvasókban hasonló érzelmeket és jellemet ébreszthessenek, elhatároztuk **MAGYAR ÉLETKÉPEK** cím alatt jövő évtől kezdve időnkint hat és hat ivnyi füzetekben a n. t. közönségnek olly olvasmányt nyújtani, mely díszes kiadása 's példátlan olcsósága mellett lelkes honfiaink, főleg gyöngéd-érelmü hölgyeink erköles- és izlésnemesítésére irányzott *egyedül nemzeti érdekek előmozdítását* tárgyozó 's e szerint minden idegen elemet kirekesztő maga nemében első 's egyetlen vállalat leendő. Tartalmát képezendik: novellák, történeti beszédek, regék, népmondák, jellemrajzok, életírások (elbeszélési modorban), humoristicai elmefuttatások a társasélet fonákosságai felett, levelezések az életviszonyok felvilágosítása és nemesbítésére, utazások 's b. mellyekhez soroztatnak költői elbeszélések, románczok, balladák, és legendák. — Azon írók, kik jelen vállalatot eredeti dolgozataikkal elősegítik, minden nyomtatott ívtől 16 pengő forintnyi tiszteletdíjjal jutalmaztatnak, mellyre névze munkájok megjelenése után azonnal rendelkezni kéretnek. Az első füzet f. é. január utólján fog megjelenni: ára finom velinen, nagy Sad rében ujonan öntött betűkkel és csinos borítékban, csak két ezüst huszas; az első füzet átvételével mindjárt a másodiknak ára is letétetik, mellyért azután az első hat füzetből álló ketet utolsó füzetét ingyen fog kiszolgáltatni. A füzetek ezentüli folytatását az irántóki részvét határozandja meg; miről mi a kitzűzött szempont nagyszerűségénél fogva is csak kedvező reményünkét fejezhetjük ki.

Kisfaludy-társaság. A Kisfaludy-társaság által 1843ra kitűzött köv. a esthetikai kérdésre: „Mutassék meg, miben áll Sophokles mindegyik színművének eszelekvénye, ugymint eleje, fordulata 's földéje, és vonások ki abból a színműi eszelekvény elmélete“, — nov. 20aig, mint a beküldés határnapjaig, két pályamunka érkezett következő jellegűvel: „1) A nemzeti költésnek, a nemzet kebelében lehet, 's kell szárnyára kelnie. [Kölcsy.] 2) Mikint a természetnek, úgy a művészetnek is vannak örök törvényei. [B.] — Ugyan az 1843ra kitűzött költői feladatra: Kivántatik egy, a nemesb társaságok hangján nemesb örömeiket 's magasb polgári és emberi irányokat kifejező körének,“ nov. 20kaig, mint határnapig huszonnégy pályamunka érkezett, köv. jelszavakkal: Szityahonnak jelleméke, Harec fölött már szende bék. 2) Zsidó jellegével. 3) Mégsem tűnt el minden reményem. 4) Öröminkek mámorában, A magosb vágy el nem nemul. 5) Magos dalt zengenék, Emelni lelkeket! [Bajza.] 6) Egy dalt, egyszerűen, Egy dalt, melly égi hévvel A szívhez szóljon. [Kölcsy.] 7) Adjon isten szebb jövőndöt Árpád nemzetének! [Garay.] 8) Neked élni kell oh hon! [Kölcsy.] 9) Ég leánya, szerelem, Légy te síromig velem! [Bajza.] 10) De néked élni kell oh hon! [Kölcsy.] 11) Sit pia, sit prudens, pulchra, pudica, potens. 12) Ez az élet ugy sem sok, Használják az okosok. [Csokonai.] 13) Merni szabad. 14) Ha szebb öröme találsz, Ne élj a ridegben. [Kisfaludy K.] 15) Édes hazám, légy oh üdvöz! Áldás neked 's békeség! [Kisfaludy Sándor.] 16) Itt borunkat kedvvel iszszuk, Távól elkorul a gond! [Bajza.] 17) Minden órának leszakasz virágát. [Berzsenyi.] 18) Inesse quin etiam foeminis sanctum aliquid et providum putant: nec aut consilia eorum adspersantur, aut responsa negligunt. [Tacit. Germ. 8.] 19) Gyászlelkü vidék, mi sok inség kutféje lettél! [Kisfaludy K.] 20) Nagyot iszik a házáért 's fölsívit, Csak hogy egyszer tenne is már valamit. [Vörösmarty.] 21) Hazám! Hazám! [Kölcsy.] 22) A dal hatalmát add nekem, sors, 'S megfizetél ez egy életemre! [Vörösmarty.] 23) ... hazád öresillagzata Szülötte bünein leszáll. [Kölcsy.] 24) Válgj egy karrá, egy lángzó kebellé. [Gaal]. — A jellegű levelek, a jelen volt tagok pecsétéivel lezaratva, a helyettes elnöknel őriztetnek; a pályamunkák pedig, bírálattal végett, az e' végre választott tagoknak adattak ki. Bírálókul választattak az aesthetikai pályakérdéshez: Lukács Móríc, Schedius Lajos és Szemere Pál; a költői feladathoz pedig: Bajza József, Bárfay László, Erdélyi János, Schedel Ferencz, Vörösmarty Mihály. — Az eredvény 1843ki febr. 6kán, a Kisfaludy-társaság közülésében fog közvettétetni. Pesten, a Kisfaludy-társaság

ság üléséből, nov. 30án 1842 Nagy Ignác, m. k. segédtitoknok.

Válasz a „Mezei Naptár“ ügyében. Midőn a t. közönség Fertő-melléki tisztelt hazafiainak a Mezei Naptár ügyében a lapokban közzétett felszólamlására válaszomat olvasandja, azt fogja tán hinni, hogy őt csafolni akarom. Nem. A tény való, ezt tagadni nem lehet; mert az érintett Naptár 1843diki folyamából a Jézus és Mária nevenapja, 's néhány vigília csakugyan kimaradt: de midőn ezt őszintén megismerem, bocsásson meg Fertőmelléki figyelmeztető úr, hogy gyanúsító modora ellen viszont panaszt emelek a t. közönség előtt. Ő t. i. veres fonalat lát a Mezei Naptárban, mellyből bizonyos vallási felekezet iránti helytelen 's törvénytelen buzgóságot következtet; 's ennek valóságát kénytelen vagyok koreken tagadni. Hogy a „Mezei Naptár“ megindulása óta évről évre észszerűbb 's tökéletesb alakban jelent meg, ezt úgy hiszem irigység nélkül senki sem tagadhatja; mert valamint a szerkesztőség, úgy a felügyelő szakosztály is, mennyire a körülmények engedték, mindig figyelemre méltatta azon észrevételeket 's javaslatokat, mellyek annak tartalma 's alakja iránt egyes hazafiak által tétettek. Innen történt, hogy mindjárt a második évi folyamában a felséges uralkodó ház és fő kormányzások személyzete, az 1842kiben a vármegyék is közöltettek, az 1843dikiban pedig már nemesek csupán hetenkint hanem naponként adatik elő a napfelkölte 's lenyugta; innen, hogy a vásárok nemesek hely hanem idő szerint is közölvék, innen, hogy a zsidó naptár is befoglaltott, mellynek az előbbi évekből történt kimaradását némelylek türelmetlenségnek magyarázták. Innen van továbbá, hogy már az 1842diki folyam czikkeinek legnagyobb része mind nagyobb betűkkel vala nyomva; mert némelylek azt állítják, hogy a köznép nem szeret apró betűkkel vakoskodni. 'S alkalmasint e kül 's bel tökélyesbülésnek is köszönhetni némileg azon részvétet, mellyel a tisztelt közönség ezen népkönyv iránt mindig növekedő arányban viseltetik. Mi oka volna tehát akár az egyesületnek, akár a felügyelő szakosztálynak, akár pedig a szerkesztőségnek azt felekezeteségi veres fonállal egyoldaluvá tenni? miután senkinek sem lehet a Naptárral egyéb célja, mint, hogy vele 's általa minél nagyobb mértékben terjedjenek a gazdasági ismeretek, 's erkölesi tanácsok 's miután e czélt csak úgy érheti utól, ha a terjesztési ohajtott ismeretek 's tanácsok téra minél több oldalú 's közönségesb lesz; főkép miután a szerkesztő akaratán 's tudtán kívül elmaradt ünnepek 's böjtök a protestans (ha illyeneknek lehet nevezni) debreczeni, pápai, és sárospataki naptárakban, sőt a Mezei Naptár 1841diki és 1842diki folyamában is feltalálhatók. Hogy pedig a szerkesztőnek a vádult felhozott felekezeteség soha esze ágában sem volt, tanúsítja az, hogy az 1843diki Mezei Naptár mind a 12 hónapjának kézirata átvizsgálásul 's a hiányok kipótolása 's netaláni hibák kijavítása végett az egyesület egyik igen érdemes katolikus-pap tagjával (kinek megnevezését a szerénység tiltja) előlegesen közöltetett; tanúsága továbbá az, hogy valamint Jézus neve napja, úgy a megrótt böjtök szinte nemesek a kéziratanban, hanem a nyomtatvány első correcturájában is mind megvannak. *) — Mint történtetett, hogy azok a második correctura után a nyomtatványból kimaradtak, ez előttem megoldhatatlan talány. Lehet, a correctorok járatlanságából, kik előtt a naptári jegyek kevésbé lévén ismeretesek, azoknak jelentőségét tán kelletlenül kevésbre vették, 's így a második vagy harmadik javításkor mint nem lényegeseket kitzörtltek.

Mi figyelmeztető úr azon javaslatát illeti, hogy a katolikusok naptára a protestansokétól külön rovatban adassék, erre szabad legyen azt válaszolnom, miszerint a katolikus és protestans naptár között különbséget nem ismerek; mert az egyik felekezet ugyan azon napokon tartja ünnepeit, mellyeken a másik, 's egyiknek sincsenek külön 's osztályozott hitbajnokai, kiknek névünnepei egymástól eltérnének. Ezzel tehát csupán a lényeket szaporítanók szükségtenél, sőt egyéb hasznosabb tárgyak kizártával. Vajha e részben az óhitűekkel is egyesülhetnénk, hogy ne lenne rövid életünkben annyi heterogeneitás! — A veres betűs naptárra névze pedig elég legyen csak azt megjegyezni, hogy ezek

*) Miután mind a kéziratan mind az első javítvány közöltetett velünk, ezen állítást igaznak bizonyítottuk. Szerk.

nek 6) ezer példányban nyomtatása mintegy 600 pengő forint különbséget okozna, melly összesen 7,200 példányban árat fogna elnyelni.

Egyit fölvilágosításul a „nehány szóra“; most egy bizodalmas kérelemmel járulok Fertő-melléki urhoz, melly röviden abból áll: hogy ha a magyar gazd. egyesület, vagy bármilly hazai intézet ügyében valamit hibásnak vagy hiányosnak talál, mielőtt gyanuját kimondaná, 's a minden oldalról nem, ismert ügy felett pálcát törne, legyen olly bizodalommal az illető tisztviselő iránt, 's egy pár sornyi kérdéssel követeljen tőlök felvilágosítást; 's csak azután lépjen mint vádló a közönség elibe, ha nem fogott kapni megnyugtató választ. Pesten, november 29én 1842. Kacs Kovács Lajos.

Nógrádból. Balassa Gyarmat, dec. 3. 1842. Évnyegyedes közgyűlésünk mult november 28kán kezdődött. Az időközben tartott kisgyűlési végzések szokott meghitelesítése után, a megürlt adószedői hivatalra ajánlkozottak főispán ur ő exczához, folyamodásuk ideje szerint fölterjesztetni javasoltattak, ez alkalommal több ifju is ajánltatván tiszteletbeli eskütségre. Indítványoztaték azután: adatnék jövő országgyűlési követünknek utasításul, hogy az állandó nemes katonaság rendszerítéséről, melly különben is törvényszabta kötelessége a nemesnek, tekintetbe véve az északi nagy hatalom roppant előharapozását, mint egykor honunkra is vészt hozhatott — törvényt alkotni igyekezzenek; egyszersmind intézetnek ő felségéhez felírás, mi szerint e nemesi őrsereg (Insutrectio) rendszerítése ügyét, királyi előterjesztései közé sorozni kegyelmesen méltóztatásék. Az indítvány előresztét a helyeslő vélemény szívesen fogadja; a második által azonban a nemzet kezdeményi jogát gyengíteni vélvén a Rk, azt határozák, hogy az állandó rendszeresített őrsereg szükségse elvileg elfogadtatván, a tárgy, a javasolt felírás mellőzésével a nemzet által már az országos tárgyalás elsőb osztályzatához itél, 's a polgárok belső érdekének összeforrasát, p. o. adó, ősiség, fenytő törvény 'sat. 's így az őrseregnél hatalmasabb véderőt fejlesztendő tárgyak után soroztassék. Miután azonban a kérdés a nemzet életébe több irányban messze beágazik 's így azt kimerítő alapossággal felfogni nem lehetne, részletes okokkal egybeszótt kidolgozás végett, az országos tárgyakban munkálkodó állandó küldöttséghez utasított. Olvasatott azután ő es. kir. főhercezségének, országunk nádorának magyar levele, a vakok intézetének Budáról Pestre történt áttétele, 's az intézet épületének még 30 szerencsétlen befogadására alkalmas volta felől 's pártolása iránt részvétre hi tiszta öröm-érettel megjeleneztetett 's a fő sz. bíráknak kötelességül tétetett, hogy az intézet tőkéje gyarapítására ajánlatokat szerezzenek, egyszersmind e jótékony intézetben egy megyebeli ifju részére megkivántató tőkének mikép lehető megalapítása iránti véleményadás végett választmány neveztetett. Más két nádori magyar levél után, mellyeknek egyikében a marosi — Nógrád és Hont megyék közötti — határkérdés elitélése végett, bírák nevezésére szólittatnak fel a RR, másodikában pedig az országos számadások közöltetnek, helytartói intézmények olvasása következtet szinté némelylek nemesi bizonyítványoknak, rövid úton a rendes per mellőzésével történt kiadatásuk miatti megrovatást, részint az adónak szigorú beszédését sürgetőké. Zala megyének, volt szellemdús táblabírája elhunytán kesergő egész levele fagyos kezekkel illette meg a RRk érzékeny kebelét. Zalának méltó fájdalomában szívből osztozik e megye, 's arról a kesergő Zalát értesíteni fogja. — A Tolna megyei levél tartalmára, mellyben a postadijak törvénykülvüi felemeltetéséből kelt sérelem képe festeték, kebelhevéltlen kezdődött a vita; több vélemény harczott egymás irányában, de mind a közcél felé; voltak kik Tolnát a kezét fogva sérelemnek nevezék azt, 's ezenkívül az országos sérelem sorába iktattatni javasolák azért, mert, bár a posták viszonyairól szóló törvények jelesül az 1681—27; 1715—22, 1741—31 igen határozatlan értelműek, azon világos törvény, — miszerint mi magyarok a külső tartományok módjára nem kormányoztathatunk (ne ad normam exterarum ditionum gubernemus), megsértetett; voltak, kik sérelmet nem láttak, épen azért, mert a felhívott törvények homályosak, 's hozzá veték, hogy ha azon törvényt, melly a külső tartományok mintájára alkalmazandó kormányoztatásunkat tiltja, betű szerint és nem cum grano salis

fogjuk követni, veszteségünk több lesz a nyereségnél; mert épen e haladás korában van nekünk sok józan külső mintára szükségünk, s így ha a jelen ezet a mondott törvény szavainál fogva sérelemnek vesszük, következzék az lehet, hogy azon szabályok, melyek a kultartományokat boldogítják, s ránk is áldást hozhatnak, mert külső szabályok szerint, kormányoztatni magunkat nem engedjük, — jó szándékunk megbiúsulhat. Voltak végre olyanok is, kik sérelemnek nem ismerék nyágon, sőt az olly értelmű felirást is, miszerint a fölemelt postadíjak leszállítása kértnek, veszélyesnek vallák, úgy lévén meggyőződve, hogy ha ezt tennők, a kormánynak e törvényelleniséghez jogát látszanánk elismerni; azonban felirást mégis javasolták, de melyben csak a postadíjaknak, eddigi állapotban leendő visszatétele kérsék. S illy közvetve történhető rováslás ellenében törvényalkotásra sürgettsék s e vélemény, határozatnak el is fogadtatott. Később Szerémnek Pestbuda között a bel-kereskedést előmozdító utvonallétesítése iránt, pártolásra felhívó levele jött szőnyegre, mely érdemelt részvétre találván, Fiume városa az iránt rendelkezett felszólítani, hogy kereskedésének, honnunkéval egybe illesztett körülményei, s a kikötőnek kül és bel-kereskedés irányában értett, jelen állásáról a Rket értesítene. — Elnök ur jelentvén, hogy a RRek által több évvel még ez előtt tett ajánlatokból gyűlt összevegen Felséges urunk s királyunk képe életnagyságban megszeretve, azt a megye nagy teremében legfőbb dísz gyanánt felillesztették; ezt a RRek örömmel fogadák, s ezzel koronás fejedelmök iránti tántoríthatlan hűségöknek tiszta zálogát tüntetik ki. — A Buttler-alapítványban megürlt egy helyre választás történt. — Gróf Haller horvátországi bannak, — a megye részéről, báni magas hivatalába lett emeltetésén örömeztetést nyilvánított levélre — hazafiai nemes szándékkal tölt s a horvátok jobb jövőjéért keszkesdni látszó válasza olvasatván fel, szíves fogadtatást nyert. — Túrmezőnek s Zalamegyének, ugyanazon egy nyomasztó okhoz kötött levelei olvastattak fel, miután a Rk e részben még a mult nyárhavi közgyűlésökből felirtak, jelenleg elhatározott alázas felirásokat, egyedül azon veszt sejtető aggodalmokra szoriták, melyek, észak roppant hatalmának a világ nagy részében elharapozott befolyása miatt, édes hazánk s királyunk trónjának irányában rémalakként tünnek fel. — Majd a megye előterjeszté, mikán megérkező galom és munkásság izzó térén elhunyt, szeretett egykori alispánunk Sréter Jánosnak, csak élte végső perczei közt végzett két jeles munkája sajtó alul már kikerült; melyek egyike, az 1831k évi országgyűlésen szőnyegre került rendszeres munkálatoknál, a megye küldöttségének kölesönös eszmeeseréihez vezet vissza az emlékezetet e czimalatt: „Visszaemlékezésük”; másika pedig a megyei közigazgatásnak bonyolult csomóját oldja meg, e czim alatt: „Nógrád megye közigazgatásáról hivatalos jelentés”; a tisztekeblü elnök, az elhunytnak emlékéhez érzékenyülten, jelentvén azt is, hogy a hamvadottnak kesergő atyja a megye levéltárának, melynek porai közt annyit izzadt, a „Visszaemlékezésük” közül egyet emlékül ajánlott vala; mit is a megye Rdei, mint szellemi kincset fogadván a pótolhatatlan veszteségü atyát, az ajánlatnak szíves fogadtatásáról elnökileg tudósítani rendelék; a „Hivatalos jelentés”-sel czimzett, s megyei életünk setéthez bevilágított másik munkája pedig, az abban kifejtett tiszta javaslatoknak korunk szükségére kellő alkalmazásuk, mikénti lehetőségének kidolgozása végett, választmányra bízott. — Azon küldöttségnek, mely a füleki járásban megürlt sebészi állomás elnyerésére csöd útján folyamodott 18 egyén bizonyítványai megvizsgálására rendeltetett, véleménye előterjesztvén, abban Oláh Mihály orvosdator, s Arndorfer Lajos sebészen azon ajánló körülménynél fogva is, hogy a pesti gyermekórház országos érdekü intézetében is, kitünő sikerrel gyakornokoskodott, megválasztaték; Arndorfer Lajos pedig, ki bár csak sebész, de ki a nép javára, vidékének teljes megelégedésével számos év óta már, jótékonyan hat, kegyelmes főispánunknak, tiszteletbeli sebészsze leendő kinevezetés végett ajánlatik, azon világos s végzésileg kimondott óvás mellett, hogy ebből semmi bal következés ne háruljon a KK és RR régi időtől kizárólag gyakorlott azon jogára, miszerint főorvosokat és sebészeket mindenkor, s minden főispáni befolyás nélkül választák. — Torontál megyének levele,

mellyben a képviselői országos tábla naplójának vételehez kívánt gyorsírók képzésére, s a majd szerkeszendő naplónak sajtó alá juttatása kieszközölhetésére szükséges segédkezet kér, felolvastatván, Nádor főhercegsége megkéretni rendeltetett, hogy a Rendek táblájának részére a mult országgyűlésen a főtáblánál gyorsírók segédlemével vitt napló mintájára alkalmazandó hasonnaplóról, következőleg gyorsírókról is kegyelmesen gondoskodni, s iránta bennünket további magunkalkalmazhatása végett értesíteni, méltóztatnék. Ugyan Torontál megyének Károlyváros tanácsa elleni sérelemtudató levele, melyben előterjeszté, miké a nevezett tanács Torontál RRek magyar szerkeszté levelét visszaküldötte s a törvény nyelv szentesített magyar nyelvet, közölt válasz iratában, „per egrina” gúny nevezettel illette, azon okból, mivel a nevezett városnak e törvénytelen tettét sokkal alacsonyabbszerűnek tekintik a RRek hogysem az, a nemzet magas állásának sérelmet okozhatna, azért, mint alacsony garázdaságot, mely mégis törvény ellen irányoztatik, a szerint vélték a RRek büntetendőnek, hogy azt ő felségének egy alázasat felírásban bejelentik, s csak azon esetre fogják azt országos sérelemkép följegyeztetni, ha ez úton a vétkesek, s illetőleg tanácsbeliek, méltó megszégyenítése elmaradna. — Veszprém megye derék főjegyzőjének Zsoldos Ignácznak a nép javára készült rendőri munkáját, mint a jó polgár tiszta hazafiságának nemes zálogát közölve, az szíves érzettel fogadtatott, s előfizetőségűt hagyott meg. — Krassó megye a bányászati törvénysek által felebbvitel útján, törvényszékekhez jutott, s a fő m. k. H. tanácstól is helyeslett, német szerkeszté adatokkal ellátott, német ítéleteiben törvénysértést panaszolván, s annak sérelmeink sorába iktatását kérvén, ez elhatározatott. Torontál megye felhívására, Nádor ő főhősége az iránt rendeltetett alázasat megkéretni, hogy az országos küldöttségnek a fenytő törvénykezést tárgyzott, s majd már kidolgozandó javaslatát, mielőtt az országgyűlés bekövetkezzék, utasítások készíthetése tekintetéből, minden megyéhez küldetné meg. — Ó excaja, megyénk főispánjának levele, melyben Watay Alajost, eddig volt esküttet, a megürlt adószedői hivatalra nevezé ki, a RRek meglegedést hozott, de érzékeny örömet is, azon ritka figyelmi készség iránt, melyet tisztelt főispánunk megyéjének úszató 2Sáról költ levelére, már 30kán megérkezett válasza által kedves Nógrádja iránt ezúttal is tanúsított. Továbbá, az adópénz között levő, s értékét, az év végén elveszítendő régi bankjegyeknek bevétele, az adószedői hivatalnak meghagyatott. — Posony megyének a törvényhozó test által eddig ingyen használt szállásadás kénytelenségéből Posony városának polgáira esett nyomasztó teher alól felszabadításuk iránt, az igazság nevében pártolást kérő levelére, a RRek kimondák az elvet, hogy a követek szállást többé ingyen nem használhatnak, mind azáltal ő Felsége megkéretni rendeltetett, hogy a szállások elrendezéséről ezután is gondoskodni kegyelmesen méltóztatssék, a szállásbér, megállapítás végett az országgyűlésnek előterjesztendő levén. A Ferdinánd ezerebeli egyik tiszt által, P. L. on elkövetett méltatlankodása panaszoltatván be, a fm. magy. királyi helytartó tanács megkéretni rendeltetett, hogy a rend szolgálja által, a közbátorság ellen elkövetett vétségnek, s mely a kitétel szerint egy másnemű vétségessel súlyosítaték, megvizsgálására rendelt vegyes küldöttséghez a katonai rendből hadi kormány útján tagok kinevezését eszközteni méltóztatssék. — Szatmár, Késmárk, és Eperjes kir. városoknak ismeretes levelei iránt, pártoló részvét nyilatkozott, s erről, az illetők értesítettetni rendeltettek. A többi tárgyak bel-igazgatásunkat illetvén, közöltetésük fölösleges. Vízkeresztü közgyűlésünk januar 9kén, törvényszékünk pedig ugyanazon hó 16án fog kezdődni.

Posegából. October 8án kezdett és novemb. 14én folytatott, s még mindig folyó közgyűlésünk nevezetese tárgyai következők. 1) P. kanokok azon két indítványára, miszerint a kebelbeli plebanusok, a gyűlésről nem tudósítatva, törvényes jogaikat nem élvezvén mind rájuk jelenleg, mind jövő gyűlésben, a segédpapok és szerzetesek, úgy valamennyi tonsurával bíró egyedre voks ruháztatssék; — miután már 1820ban egy ez iránt hozott megyei határozat a plebanusokat vokssal felruházta, ezen az 18 rész II. Titt. értelmében hozott határozatnak életbe léptetése rendeltetett. Mi pedig a második indítványt illeti, előre kijelenték a Rk a főtiszt. ur ebéli jogki-

mutatásában jövő nehéz állását, melyet törvény, vagy szokás szentségevel támogatni lehetlen. 2) Torontál megye levele a gyorsírók iránt; veszprém, melyben a mezei rendőrség kivonatát iskolákban taníttatni javasolja; Krassó a német perek; Torontál az országos választmányok munkálatai előleges kihirdetése; — Tolna a posták; és Szerém a Duna- és Száva összeköttetése iránt érkezett levelei az országgyűlési utasításokkal foglalkozó választmányhoz utasítottak tárgyzatás végett. 3) Zalának az ismeret ilir gúnydal iránt irt levelére válaszoltatott; hogy a RRek azon nyelvet, melyben a dal írva van, tökéletesen értvén, e dalokat szórulszóra felolvastatván, azokban a magyar nemzet ellen intézett gúnyt, vagy méltatlanságot azért nem talál, mert egy egész nemzet felségének sérthetlenségén, minden gúnynak rút hatása, úgy a dalok zaja elenyészik. 4) Zalának az ágrábi tisztujtás iránt költ levele, miszerint a zágrábi főispán: több sújtó kifejezésekkel illetetik azon elvből, hogy e tárgy kir. biztosság munkálata alatt levén, s annak végképeni elintézése előtt a Jus Connatum bonae existimationis, az amugy bevadolt főispánnak sem lehet megtagadni, a többségnek visszatetszett. 5) Turopolya ismert levele folytatában a többség felirást nem tartott szükségesnek, mert a folyamodók kérésének kir. biztosság kinevezetésével általánosan elégtételt. 6) Tolna ismét két levelet, mert latinul írvák, felbontatlanul visszaküldött; a Rendek azokat Tolna megyének megküldetés végett ő felségének felterjesztik, s kéri, hogy mind Tolnát, mint más e részben kezefogó magyar megyéket a latin levelek visszaküldésétől eltítani méltóztatssék. Már a mi csekély vélekedésemet illeti, tisztelem a magyarosodást, az egynyelv-szükségesség szempontjából, ha legyőzhetlen is azon magány eszmém, miszerint magyar korona alatti minden tartományainak egynyelvbéli uralkodását sem a jelen, sem későbbi időkre nézve meg nem foghatom, s kérdem: minden nyelvverdeket nélkülözött, ki a törvényt betűje és szoros értelme szerint, nem pedig ohajtása, és a magyarosodáshoz érzett vonalom sugalma szerint érteni akarja: vajjon az 1840k 6ik törvény-cikk kötelezi-e Slavoniát? minden történeti és földirati adatokat (melyeknek e részbeni ellenmondásai bőséget a mult országgyűlés tanúsítja) minden politikai tekintélyt (melyek igen relativusok; mert későbbi p. o. Posega megye 10—15 tisztviselője a politikus polezot, ha illy homályos törvény által tiszteikről rögtön megfosztatnak; ellenvetetik talán, hogy a politiai emelésnek ezen urakhoz semmi köze és a közjó sokkal nagyobb tekintetü, mint a magány jó? Válaszoltatik: hogy e rögtön eljárás az igazsággal egybe nem fér s azért ennek alá rendelendő és a közjó csak a sok magány jóból származhatik elmelőzve, nemde az e törvénycikket megelőző kir. Resolutio Slavonia megéyit kiveszi névszerint; s az idézett törvénycikk azokul mit sem szól? Végül, ha őszinteséggel járunk el, meg kell vallanunk, hogy ha a magyarosodás Slavoniában, az egész honra nézve jótékony volna is, a jelen fenálló világos törvény hiányában igazságtalan, s Tolna atyánkfáit interpraetativus joggal bizonyosan fel nem ruházó! — 7) Az 53 gyalog ezred, melyben superarbitriumok most is divatoznak, s ki ez ennek értelmében elbocsátott egyed helyett más ujonczot másfél év után állíttatni kíván, megiratott: hogy kívánsága az 1840. kiki törvénycikkbe s az országos utasításba ütköző, s hogy a megye más ujonczot nem helyettesít. 8) Miután a zágrábinémet újságból hire jött azon borzasztó eseményeknek, melyek a kutyák vesztetése által több mint 23. emberéletet szőnyű halállal fenyegetnek, s mind e megyében, de kivált Posega városában a kutyák száma aránytalanul megnőtt, s már megyénk is ennek tanuja többször vala; a haszontalan kutyák kiirtása indítványoztatott; — s a megyére nézve megtörtént a szükséges rendelkezés, de a városra nézve az indítvány megbukott; mert elhatározatott ugyan, hogy a város e végett felszólíttassék, de miután ezen felhívás már ez előtt két ízben siker nélkül elenyészett s a jelen gyűlésben a város bírája a 450 házbul, melyek félig hamuvá váltak, álló városban lévő közel másfél ezer kutyát pártfogása alá vette, jogom van felhívásunk sikeréről mitsem roményleni. 9) Az ugynevezett Lonyszkopolye térségi áradás okánál fogva sok év előtt rendelt kir. biztosság munkálatai kerülvén szőnyegre, miután a megye már 40 év óta állatná, hogy bármennyi haszon háramlanék is némely kebelbeli uradalmakra 11,600 lánéz lecsapolásából, de mivel már anynyi idő lefolyta alatt, a pénz és roppant kézi mun-

kák áldozati talná, és j... bár ha a lecs... olly munka... végezhet; — folytatában a... tott: hogy a... Lonszkopolye... kézi, vagy m... járuland. 10) munkálata fe... Rendeket azo... vát gyarakban... kedés utjáné... nyisége 230... kiképezését ö... lességemnek... buzdítónak ok... főispánunk s... ő excellentiáj... kiténtetők szá... fr. ajánlani k... ságát egészítő... nyilvános kös...

„Az itt köv... s tanulmányd... tárgyzáról. az... a tiszta kebel... örök-zölden pe... lya nem képes... kára, melyel... tarlása meg e... folytatathassa e... „Tisztelt... Most csak... is olly neheze... zik mindenkor... Nem kétle... kiről teheti f... szándék kardh... ban, csak akk... mind védőleg... csak erős, har... A jelenleg... többen ezeken... bokra képében... Számos év... Akkoriban... hol fejem tüze... magos üreibe... felhevülve, lo... elszórogatni az... holtit alant, v... miként jó, ha... legtisztább lo... szünjék szívü... kát értük el a... minél nagyobb... — s szívbeli... s éreze-gonc... szóval: midőn... miként, s mi... rátt lobbantani... gyan, millyen... getni gyujtoga... nyozunk tehát... den érdekek l... baknak látszó... vezetni töreke... leltető, s olly... rul. Vagy jó... felett, melye... lyével azokak... két hatalmas... úgrani nem tu... megmondoljuk... se ruganyosab... vérszopócska... hesse. Ne has... lasabb vagy t... szabna mérté... vagy hanyatló... mértékét a k...

A megvál... ra venni. Nem... jelen körülmé... és ipar kifejlé... az országnak... legalkalmasab... melyben illy... zájárul, hogy... son van, mi l... földes urak fö... val, felette e... ország nagyol... gyarapítja. Illy... ben előhozata... ha nem volna... gyökeresen k... De helye... kolj, többet s... össze. A faizá... nem szólhatta... telnek, a job... Hol az á...

kák áldozatának éppen semmi gyümölcseit nem tapasztalná, és jövőre is meggyőződnek arról, hogy bár ha a lecsapolás nem lehetetlen, de bizonyosan olly munka, melyet a megye honi erejével nem végezhet; — 's azért sok felirásaink 's ovásaink folytatában a nm. Helyt. tanácsnak felírati határozatott: hogy a fentebb érintetteknek fogva a megye a Lonszkopolye-lecsapoláshoz ezután sem pénzzel, sem kézi, vagy más munkákkal, szóval: semmivel sem járuland. 10) A selyemtenyészési állandó választmány munkálata felvételre; nagy örömmel lépé meg a Rendeket azon tudósítás, miszerint a kinestári és privát gyárakban kiváltott, ugy szinte magány kereskedés utjáné megyéből kivettett selyemgaletek mennyisége 230 mázsát felülhalad. Midőn ezen iparág kiképezését örömmel tesz közlirré; szoros kötelességemnek tartom egyszersmind, az azt fentartó és buzdító okait idézni, melyek főbbike, mélyentisztelt főispánunk szokott jótékonyágából ered, miszerint ő excellentiája, már 10. év óta, a magokat ebben kitüntető számára tulajdon ersényéből évenként 100 fr. ajánlani kegyeskedik. — És így a sok jótékonyágát egészítő folyó évi ajándékaért legyen meleg és nyilvános köszönet! Posega november 26án 1842.

Jobbági megváltás.

Az itt következő levél kíséretében vettünk egy érdek- 's tanulmánydíj cikket korunk egyik napirenden levő tárgyáról, azon ns. hazánkfiától, kinek ősz őrüti körül a tiszta kebelbel munkás honpolgárokat díszítő koszorú örök-zölden pompáz. — Az évek és atyai bánatnak súlya nem képes az ő kebelében elfojtani a kedvet a munkára, melyet a hon jólétét előmozdítani igyekszik. Az ég tarisa meg e kedvet, 's adjon még hosszú napokat, hogy folytathassa e munkát.

„Tisztelt Szerkesztőség!”

Most csaknem minden ember indítványoz, és mégis olly nehezen indulunk! holott nem mindenütt hiányzik mindenkor a hevesebb indulat.

Nem kétem, kiki jó szándékkal tervez, mert ugyan kiról tehetni fel, hogy nem szereti hazáját. De a jó szándék kardhoz hasonlít derék bátor ember markában, csak akkor forgattatik sikeresen mind támadólag mind védőleg, hahogy a pallost villogtató kar, nemcsak erős, hanem gyakorlott egyszersmind.

A jelenlegi ugy nevezett életkérdések, és még többre ezeknél, mind megjárták, és pedig Mózes lángbokra képeben fejemet, még akkor, mikor Számos évek hava fejemen nem telet.

Akkoriban engem is felkaptak ollykor, hol szívem hol fejem tüzei, e csatakosan sáros földről a derült lég magos üreibe, honnan a Nap sugáiraiban még inkább felhevülve, lobogó fákllyként akarám lehozni, 's közénk elszórogatni az égiek forróbb lángjait, mielőtt hol ott fent holitt alant, váltakozva teit utaimban megtanultam volna, miként jó, ha nem oltatik el ugyan, hanem csilapul a legtisztább lob is fejünkben, ugy azonban, hogy ne szűnjék szívünket melegeit; mert annál nagyobb fokát értük el az emberi és így polgári miveltésnek is, minél nagyobb és szorosabb összehangzatba hoztuk elme- 's szívbéli tehetőségeinket, minél gondolkozva-érzőbb 's érve-gondolkozóbb emberekké képeztük magunkat, szóval: midőn mind sejtjük mind tudjuk: mikor, hol, miként, 's minő mértékben kell a szív melegének szikrát lobbantani a fej hidegeire? és hol, mikoron, hogyan, millyen serlegben, eszünk olvadó jegeivel öntözgetni gyújtogató szívünk gyuladósait? Bármit indítványozunk tehát, fő feltétel: egyeztető lélekkel, és minden érdekek kimélete mellett, még legjobb, legigazababnak látszó eszméinket is, a gyakorlati életbe bele vezetni törekedni; különben bizonyosak lehetünk a késleltető, 's ollykor még inkább visszalökő ellenhatásokra. Vagy jó hidakat kell készíteni a széles mély árkok felett, melyek utunkba esnek, vagy nyaktörés veszélyével azokat minpéldánk után: általszóktetnünk. Egy két hatalmas és ügyes ököre pedig, ezer halkal lépőt, ugrani nem tudót, lehet bizton számlálni. Hát ha még meggondoljuk, mint lehet a piczi de fris bolha szökése ruganyosabb a mókusénál, a nélkül, hogy a parányi vérszopócska a verhenyeges evetnél magát tovább lökhesse. Ne hasonlitsunk hát olly szabóhoz, ki vagy szálasabb vagy törpébb embernek magánál, önteste szerint szabna mértéket atila-mentére. Kivált serdülő ifjonez, vagy hanyatló öreg számára, jól és gondosan vegyük mértékét a készitendő ruhának.

A megváltás kérdését akartam legelőbb is fontolóra venni. Nem mintha a legelőleges lenne országunk jelen körülményeiben, mert üdvös eredménye, szorgalom és ipar kifejlése tekintetében, eddigelő még jó részében az országnak, csak reményen alapszik, hanem mivel legalkalmasabbnak tartám azon szellemnek jellemzésére, melyben illy kérdéseket fejtegettetni ohajtanék. Hozzájárul, hogy a robot, most már többnyire csak papíron van, mi kivált a középtehetségű vagy éppen szegény földes urak földművelési természetét, az ország kárával, felette esőkenti, és még is hasonló arányban az ország nagyobb részében a jobbágyságot még most nem gyarapítja. Illy aránytalanságnak bármí jó remény fejében előhozatala, idő előtti javítás lenne még akkor is, ha nem volna igazságtalansággal összekötve. Ezen hát gyökeresen kellene segíteni.

De helyes a magyar közmondás: „kevesebbet markolj, többet szorítsz.” Így hát nem kevertem mindent össze. A faizásról, nádolásról, királyi javadalmakról 'sat, nem szólhattam, mert e tárgyak más nézeteket követelnek, a jobbágyság, a haza, és a földesúr érdekében.

Hol az általam érintett három tárgyra nézve örökös egyezések már fenállanak, azokról szintugy nem szólottam, és nem is akartam szólani.

Azon kérdésbe sem avatkozám: legyen e törvény által a megváltás parancsolva, vagy nem? Ha bele kellene ereszkednem, akényszerítés kérdése ellenében, egy mást merészelnék tenni, azt t. i. ha csudaképen a menyei kiirt hatalmas riadására egy terjedelmes térre lehetne összegyülekeztetni a haza egész jobbágyságát, és ollyan megváltás módjáról tétetnek kérdés, mely a mostani robot és dézma-tartozást pénzzé változtatja, ugyan nem oszolnának-e meg e pénzfogyott hazában a szavazatok? és ugyan ki lehetne eléggé vakmerő e kérdésenre nem mellem felelni?

Igy hát jelenlegi tervezetem egyedül olly tagosztályozott helységekre értendő, hol mind a földesurak, mind a jobbágyság, vagy hol csupán maga a jobbágyság, az örökös megváltást ohajtja; de a hol ez nem, ott, valamint a még nem osztályozott helyeken egyáltalában, a viszonyos igazságnál fogva ugyan törvényes szorítványokkal kellene a jobbágyságot arra szorítani, hogy a mostani könnyített robotrendszer, legalább nagyobbbrészt ne csupán papíron maradjon, hanem a helység előjárói, törvényes szorítványok feke alatt tartozzanak a törvényes robotot kiállítani, és ez szintugy törvényes szorítványok mellett a fentebb már említett határozati mód szerint teljesíttessék.

E tervezetem mind a jobbágyság mind a földesurak érdekében igen jó szándéku szíves javaslat, mely talán nem szükkölködik akár körül-, akár előrelátás nélkül. A feloldatandvány (problema) ez: „a magát megváltani akaró jobbágot minél kevesebb” teherrel részéről, és mentül kisebb kárával a földesurnak, a szorgalmát fejthető megváltás javaiba, azonnal belepetni.

Az ezen értekezésimmel netalán messzibb kapcsolatlan lévő általam meg nem közelített kérdéseket, és még másokat is, csak akkor fognám megközelíteni, ha látandnám, hogy hazámfiai szellemi 's anyagi fejlődésük pályáján, a tovább- 's maradjon-e végkép lemondotak; mert bár mint nem helyeslem az értekezési bunkós csatápatékat, még ezeket is elibe teszem az elmellőzést vagy éppen megvetést sejdíthetető hallgatásnak. Nem érezvén magamat csalhatannak, nem láthatom abban koromnak akár tiszteltetését, akár kiméletét midőn még észrevételekre is, melyekből („mivel a jó pap holitt tanul”) talán ollykor tanulhatnék, egyeztető lélekkel sügött őszinte gondolataim, nem méltatnak. Közelebb vagyok a sír széléhez, hogysem dícséretet után sorvárogjak, de véteknék tartom, midőn főleg felrúzó írónk, csupán csak a csilapítva haladókat iránt bizonyos mindegyeséget (indifferencia) tanúsítanak.

Kérem e levellem előrebocsátásával, jelenlegi értekezésemet a mellékelt tábla-mutatvánnyal együtt, minél nagyobb potossággal a „Világ” valamelyik számába beleiktattatni. Maradván szokott tisztelettel, 'sat. Sz. Mihályt nov. 14. 1842. Gr. Desewffy József.

Egy pár fő eszme a robotnak, a földesuraságot mint földesuraságot illető akárminemü dézmáknak, és a füstpénznek örökös megváltásáról, a jobbakégyok által.

Minden száztól-hati 1000 frtos tőke mellett, hahogy az, p. o. mindegyik év 150 napján a folyó évre előlegesen 20 frtal, kamatja pedig szintugy az év elejével az egész folyó évre előlegesen 1 frt 12 krral, 50 esztendő alatt folyvást kevesülne, az itt következő lajstrom mutatványa szerint, az ötvenedik év kezdetével, tőke 's kamat együttvéte 2470 frttal tökéletesen le lenne fizetve.

Ezenkinti Ezenkinti Ezenkinti Ezenkinti tőke tőke tőke tőke tákefo- kamatfogyás. s kamatfogyás együttvéte.

Nro	frt	fr.	kr.	fr. kr.
1850	1000	20	58 48	78 48
1851	980	20	57 36	77 36
1852	960	20	56 24	76 24
1853	940	20	55 12	75 12
1854	920	20	54	74
1855	900	20	52 48	72 48
1856	880	20	51 36	71 36
1857	860	20	50 24	70 24
1858	840	20	49 12	69 12
1859	820	20	48	68
1860	800	20	46 48	66 48
1861	780	20	45 36	65 36
1862	760	20	44 24	64 24
1863	740	20	43 12	63 12
1864	720	20	42	62
1865	700	20	40 48	60 48
1866	680	20	39 36	59 36
1867	660	20	38 24	58 24
1868	640	20	37 12	57 12
1869	620	20	36	56
1870	600	20	34 48	54 48
1871	580	20	33 36	53 36
1872	560	20	32 24	52 24
1873	540	20	31 12	51 12
1874	520	20	30	50
1875	500	20	28 48	48 48
1876	480	20	27 36	47 36
1877	460	20	26 24	46 24
1878	440	20	25 12	45 12
1879	420	20	24	44
1880	400	20	22 48	42 48
1881	380	20	21 36	41 36
1882	360	20	20 24	40 24
1883	340	20	19 12	39 12
1884	320	20	18	38
1885	300	20	16 48	36 48
1886	280	20	15 36	35 36
1887	260	20	14 24	34 24
1888	240	20	13 12	33 12
1889	220	20	12	32
1890	200	20	10 48	30 48
1891	180	20	9 36	29 36
1892	160	20	8 24	28 24
1893	140	20	7 12	27 12
1894	120	20	6	26
1895	100	20	4 48	24 48
1896	80	20	3 36	23 36
1897	60	20	2 24	22 24
1898	40	20	1 12	21 12
1899	20	20	—	20

— — — 1000 1470 — 2470 —

Ha tehát az említett 2470 frtos sommának 50dik része — 49 frt 24 kr., azaz minden százezt 4 frt 56 2/3 kr. minden év elejével 50 esztendeig folytatában lefizettetnék, a tőke, kamatostul az ötvenedik év kezdetén szintugy elenyésznek.

A mostani hitelezői divathoz képesti sérelme tehát a földesurnak mint hitelezőnek csak abban állna, hogy mint hitelező jelenlegi szokáskint mindig a folyó év végeig csupán kamatokban kapna 60 frtot, a javasolt mód szerint pedig tőkéstül 's kamatostul, ámbár előlegesen ugyan minden folyó évre, nem kapna többet 1000 frt váltásági öszlet után, 49 frt 24 krral, 50 éven keresztül. De a 26dik évben már csak 500 frt az adósság tőkéje, és mégis a 49 évek kitölteig, a 26-kától fogva többet kap a hitelező évenként 30 frtnál, mert 49et kap és pedig folyvást kap, holott minden évben kevesedik a tőke. Az igaz, hogy 49 év lefolytával az 50dik elején az adós kiszabadítja magát, lefizette mind tőkét mind a kamatot, és nem adósa többé hitelezőjének, holott ha 50 év lefolytában mindig pontosan fizette volna a kamatokat, a hitelező 25 éven keresztül több pénzt kapott volna tőle kamatban évenként, és mégis felmaradt volna tőkéje nála; de erre csak az a felelet, hogy a tőkének 50 év lefolyta alatt, 50dik részében évenkénti 1 rovása, sem az eddigi tőkére, sem annak kamataira nézve nem hoz károsodást a hitelezőre, ha azon 50dik rész-tőkét azonnal ismét száztól-hatira kiadja, mert p. o. tudja előre 1849ben, hogy 1850ben január 1sőjén 78 fr. 48 krt kap, e sommából 20 frtot azaz 50dik részét az 1000 fr. tőkének ugy adhatja kölesün, hogy az neki már jan. 1jéától 1850. kamatozzék, már pedig taksájától a közelebb jövő évre kamat fejében kevesb jönne neki 60 frtnál. Csak világosság okáért tettem a fizetéseket minden év első napjára. A tőke kelt napja, azaz datuma, szintugy lehetne a részenkénti visszafizetések zárnappja minden évben, vagy akár milly más, a taksás érdekében lefizetés könnyebbítésére az egyezésben meghatározott nap.

Az én taksási tartozások megváltási javaslatom tehát ezen formulában központosították: A fizetendő váltásági öszlet ugy fizetessék le a földesurnak, hogy minden tartozási 100 frt után, a magát kiváltó akár egyén, akár helység (ez semper in solidum) 4 frt. 56 2/3 krt, azon földesurnak, kitől magát kiváltja, az egyezési váltásági ideje kezdetétől előlegesen minden évben, 50 év folytatában lefizetni tartozzék. A váltásági öszlet, mivel azt a helybeli körülmények határozzák el, és vagy annak, — ki magát kiváltja, vagy annak ki a váltásági öszlet elfogadja, rövidsége nélkül, általánosan országsszerte meghatározni nem lehet; talán legigazságosabb 's legbiztosabb lenne: külön minden helység számára választandó, 's e felette becses meghívást érezhető törvényes büntetés alatt elfogadni tartozó három nem helybeli olly egyének által (szintugy törvényesen kiszabott 's az egyező felektől ismét érezhető törvényes büntetés alatt a felek által egyező mértékben halasztások nélkül lefizetendő utiköltségek és napidíjak mellett) meghatározatni, kiknek egyikét akár nemesember legyen akár nem, a megváltó, másikat a váltásági öszlet elfogadó, e ketten pedig a harmadikat a megye ülnökeiből választanák. Ha ugy történnék, hogy a váltásági öszlet tőkéje 100zal nem lenne tökéletesen elosztható, hanem törtszám maradna fenn, akkor, hahogy a törtszám osztaleték 50 forinton innen esnék, egészen kimaradna ezen töredék, a váltásági ösztevből, ha pedig 50en túl esnék az osztaletéki somma, egész 100-ig kellene annak felrugtatnia a meghatározóktul. Ezt a hitelező 's adós közti évi számadások egyszerűsége kívánja, mely nagyobb nyereség a zavarok és piczi számolások kikérülése végett a tekintetbe nem jöhető kis törtszámmal, annál inkább pedik: mert tervem szerint nem sértetik az ugy egyeztető justitia distributiva, miután az 50 frton alóli osztaletéki törtszáma a váltásági tőke öszletének, az adósnak, az 50 frton túli pedig a hitelezőnek, azaz, a földesurnak használna. Példában: legyen a váltásági tőke öszvege 10,038 frt, ezen esetben 10,000-re leend határozva a váltásági öszlet; ha ellenben 10,088 lenne, akkor 10100ra kellene határozatnia; mivel pedig a krajczárookra nézve a száz utáni váltásági sommában, szintugy törtszám, és pedig minden évben ki nem fizethetendő törtszám fordul elő, elég itt megjegyezni: hogy ezen törtszám öt évre, nem teszen többet 2 krajczárnál, és így csak 20 krajczárt ötven évre. — Ez világosan megmagyarázható leendően a váltásági irott egyezésben, az egyszerű viszonyos számolások a megváltó és megváltást elfogadó közt, bizonyosan legkisebb nehézségeknek zavarok- vagy bonyolodásoknak alá nem vetetnének. A választottak nyilván és ünnepélyesen tartoznának letenni, illy esküt:

„Esküszünk az élő istenre, lelkiismeretünkre és becsületünkre, hogy öncsalódásoktól 's mások általi csalattatásoktól igen nagyon őrizkedve a hely színén minden helybeli körülmények érett megfontolása, az egyező felek bő kihallgatása után, munkálatunk kezdete napjától fogva, három héf alatt, az itteni váltásági öszlet, olly igazságosan 's részrehajlatlanul, azaz: mind az egyik mind a másik egyező fél legkisebb rövidsége nélkül ugy fogjuk meghatározni: miszerint sem az egyik, sem a másik fél, vagy annak maradéka, minket maradékaikkal együtt, okkal ne átkozhasson, hanem halálunk még végső óráiban is, lelkiismeretünk legkisebb furdalása nélkül tett, határozatunk nyugodt emlékezetével, e mulékony nyomorult világból a jobba 's dícsőbbbe, mindenható bíránk és teremlők elibe általköltözhecssünk.”

Nem fog se fejt rázni, se mosolygani tervem sokoldalúsága felett az, ki nemcsak az embert, hanem embereket is, és különösen nemzetünk mostani prókatoros szellemét, és törvényeinknek többnyire szorítvány (sanctio) nélküli, és annyi rést a kibuvó lyukocsákat hagyó jelenlegi mibenlétét ismeri. Mi pedig jelenen a tervezett esküt illeti, könnyen átállatandja, miképp vagy szükségtelen az, vagy annak ollyannak kellene lenni, miszerint az, az ugy is eléggé megtárgult ég 's föld közötti bizonyosan fenálló értelmi 's erkölcsi viszonyok eszméletét a halandó ember legbensőjében ében tartsa. Helyesen mondta Pastoret a hitvallást polgári törvénykönyv pótlékának, én tovább

199

mennék, és a polgári törvénykönyvet kívánám hitvallás pótlékává válhatni. Így soha se készülhetne korhadó anyagból korán rothadásra menő status-gép.

Világos, hogy a megváltás csak ott eshetnék meg, hol már a tagosztály után egy vagy másik fél részéről egymáson követelések eredhetnének. E sínormértéknek még az a jó következtetése is lenne, hogy a tagosztályokat siettetné, sőt szaporítaná.

Szabadnak kellene lenni a váltási sommát vagy egészen egyszerre, vagy csak több esztendei illetőséget egyszerre letenni, s ezen irány szerint, vagy egészen megszűnnék, vagy kevesülne az 50 éves folyvásti lefizetés. De azért az alantabb inditkozott első 12 éven keresztül minden évben a helység' előjárói segédelmével pénzért kaphatandó félbotot tartozás el nem enyésznek.

As is egy fő tekintet lenne, hogy a helybeli váltásos sommát meghatározzák, kik csupán a robot, mindennemű a földesuraságtól a maga jobbágyain követelendő ön földesuri dízma és füstpénz esztendei értékét mint kamatot véve, annak megfelelő száztól-hati tőkét határozzák meg, a meghatározó okokkal támasztott ítéletökben világosan kitenni tartozzanak, a 6 esztendei általános, külön egy-egy márhásnap, és külön egy-egy gyalog-nap helybeli árát ezt pedig azért, mert az első 12 esztendeig folyvást, a földesur részéről, ezen áron kellene kaphatónak lenni a robot felének, és pedig minden helység külön körülményei következtében a helység választottaitól, földesuraságtól, és a szolgabírótól egyetértőleg kiszabandó mind marhas mind gyalognapi szakmány szerint, mivel különben annak árát összebeállítás mellett úgy felrugtathatnák a taksások, miszerint a földesur gazdaságának annál bizonyosabban meg kellene eszkökönni, miután a vonómarha és béreseket megszerzése szükséges, mind a vonómarha mind a béreseket árát rögtön annyira felemelné, hogy a földesurak többsége nemcsak javítani, hanem még vinni is nem igen bírná gazdaságát és így a köztermesztés országai kárával, vagy lassanlassan, vagy egyszerre tönkre jutna.

Ezen egyeztető lélekben támadt egyszerű terv, oly kevéssé lenne tökéletes, mint akármely más, kivált ha szilárd s pontos szabotosság és szorítvány nélkül szükkölni fogna a hozandó törvény, de miután e világon mindenütt, nihil est ab omni parte vel beatum, vel perfectum, minél egyszerűbb s többleddalabb valamely terv, annál célszerűbbnek, s kivihetőbbnek látszik nekem. Bátorodom hát e hon-polgárainhoz intézett ohajtással és kéressel azt végzeni:

Si quid novisti rectius istis,
Candidus imperti, si non, his utere mecum.

Minél átlátszóbb világossággal ügykezekem mindenrendű figyelmes olvasó előtt érthetővé tenni tervemet, annál szükségeseb lesz azt mentül gondosabb pontossággal kinyomatni. A tárgy fontossága alkalmasint megérdemli. Hogy pedig félre ne értessem, megjegyezendőnek látom, miszerint érezhető törvényes szorítvány és büntetés alatt sem botot, sem a csaláttól vagy restől kedves és olcsó nyugalom gyanánt tekintett árestomot nem értek; mert sem bot, sem árestom nem pénz, a földesur gazdaságát pedig az országszerte nem fogyasztandó hanem inkább gyarapítandó természetű végett, úgy kell tekintetbe venni az igazságos törvényhozásnak, mint a taksásat. Ha tehát ez tudni fogja, hogy az előleges egyévi befizetést, a fizetés napjától kezdve néhány hónap lefolyta előtt vagy maga, vagy valamely jó embere által befizetni köteles léssen, különben minden perlés nélkül szolgabíró s esküt által az egyező földesur az urbéri földeket töle elveheti s két folyvásti éven keresztül, a közterhekviselendősége mellett vagy használhatja, vagy akárkinek is kiadhatja, és így azután a büntetett taksás részéről nem 50 hanem 52 évre fog kiterjedni a váltási egyezés ideje. Úgy nemesek nem fog igazsággal panaszkodhatni a törvény szigorúsága ellen, hanem bizonyosan szorgalmasabbá is fog válni a magát megváltó; vagy pedig jól meggondolja magát, mielőtt váltási egyezésre lépjen. Igen gyakran hamis filantropia az, mely a még ki nem művelt embert igazságos rendhez nem szoktatja, sőt a szabadság és rendtelenség megférhetőségét fejében és szívében mintegy összetestvérti. Akkor leszünk valódi filantroposok, ha egyrésztől jobb és célszerűbb nevelés, — addig pedig míg azt az idő nem gyümölcsöztethette — más részről rendszorítás által, a még ki nem művelt embert és honfit, törvényhozásunk következtében a szabadságra méltóvá fogjuk tenni, és így valódi filantropiából igazságtalanság nélkül, szigorúbbak inkább mint lágyak leszünk; hiszen a felváltott tartozásának megfelelően úgy sem érendi az igazságos törvény szigorúsága, a földesur kegyelmének pedig úgy is fenmarad könnyítheti az általános törvény szükséges szigorúságán. Ha fék a törvény, az Istenért! ne készítsük selyemszalagból, hanem kenderkötélből, és ne sok, hanem igazságos, erős, sikeres és oly világos törvényeket hozzunk, ne possint non intelligi, különben minden rogyó s roskadó status sorsára jutunk: plurimae leges, pessima respublica

Hírlapl kalászkok.

Pesti Hírlap (202 sz.) „Adatok és előzmények“ című vezércikkében méltó fájdalommal fejez ki a fölött, hogy a statistikai adatoknak honunk állapotját ismertető bármely ágazatban is szerfölött nagy hiányával vagyunk; azután megismerteti olvasóit azon előépítkezésekkel, mik eddigél honunk partvidékével s különösen Fiumével könnyebb közlekedhetés végett már tettek — „Értekező“jében folytattatik a magyar tengerpartvidéki utazás leírása, melyben becses kereskedelmi adatok foglaltnak.

Jelenkor (98) Bevezetetik a nemzetiségi és vámszövetségi viszonyokról szóló értekezése Jablan-czynak, melyben az a vámszövetséghez csatlakozás

mellett semmi okot nem lát, sőt általa nemzetiségünket hiszi kockáztatva, s így ellene nyilvanítja véleményét. — A „Társalkodó“ Szerbia három utolsó évtizedének történeteiből közöl, folytatólag, vázlatokat.

Nemzeti Ujság (97.) „Korunk ügyei“ rovatában az örök megváltás kérdése tárgyalatik azon értelembe, hogy ha az örökmegváltás iránt kényszerítő törvény hozatnék, egy nemzeti bank föllállítására volna mindenekelőtt szükség, hogy a jobbágyok uzsorás kezekbe ne kerüljenek. — E tárgyra nézve, úgy hisszük már tisztában vannak az elmék s akényszerítő törvényül nincs okunk félni. De az engedélyes törvénynél még is haladhatnánk egy lépéssel tovább, olyformán, ha a magát megváltó jobbágy-nak jog-kör nagyobbitás által buzdító okot adnánk a majdan fölláttandó bank kedvezményinek segélye által magát minél előbb megváltani. Bank egyébiránt mindenestre szükséges; ha egy jobbágy meg nem váltaná is magát segédelmével, megválthatandja legalább némelly földbirtokos magát váltó-hitelezőinek körmei közül. —

Hírnök (96.) „Kis Futár“ja egy sajátos, mondhatnók nevetséges indítványt tesz az „Ön“ és „Kegyed“ szócáknak „Csád“ és „Sád“ szócákkal fölcserélése iránt oly formán, hogy Csád a nőnem, Sád pedig a férfiak ellenében használtassék. — Mi, a H. szerkesztőjével együtt meglegszünk a már némileg megpolgárosodott szócákkal, mert hisszük, hogy illy újítási viselkedés csak új idegenkedési ok lenne különben is lassan terjedő nemzeti nyelvünk idegen ajkuk általi elfogadásában. — „Századunk“jában érdekes cikk K—u J. aláírással „külföldi gáncok: honi sebek és gyógyszerzek.“

Athenaeum (69.) Francia beszélykét közöl e czim alatt „Az arczkép.“

Regelő (98.) Bevégi „A troubadourok és a Provençe szerelmi törvényszékai“ közleményét s Tarczájában helyes észrevételekkel tömött színbirálatot közöl Tisza-Ujlakról, melynek megolvasását magokat fiatalítani szerető színésznőinknek különösen ajánljuk.

Magyar Gazda (98.) „Érdekes levél a vidékről“, általa egy nagy terjedelmű birtok tulajdonosa megismerteti jószágának állapotját, mely aránytalanul csekély jövedelmet nyújt, s javaslataidra szólítja föl a dologhoz értőket: mikint lehetne birtokának legjobb hasznát venni s jövedelmeit nevelni? Érdekes még: „Török János m. g. egyesületi előadó külföldi utazásának rövid vázlata.“ Terjedelmes tudósítása külön nyomtatványban jelenend meg.

K Ü L F Ö L D.

Spanyolország. † Előbbi (97—98) számainkban közöltük röviden azon tudósításokat, melyek a barcelonai zendülést illetőleg legújabbban érkeztek. Nem hisszük, hogy annak egész Spanyolországra nézve fontosabb következményei legyenek; mert viszhangra ha talált is Catalonia néhány városai és helységiben, de azon túl tetleges részvét csakugyan nem mutatkozott iránta. Madrid, a legújabb telegraphi tudósítások szerint is, eszöndes, s pedig eszöndes annyira, hogy Espartero, ki nov. 21én hagyta azt el, Barcellonaba a lázadókkézésére menendő, azt sorkatonaság nélkül hagyva, a nemzeti őrseregére meré bízni; a valenciai zavargások pedig egészen jelentékenytelenek; azok ugyanis nov. 21d., s így 24 óra alatt teljesen elnyomattak. Több helyütt, mint például Mallona-sziget Palma városában is, a barcelonai zendülés híreire kiragadtatott felhívások, süker nélkül maradtak. — A baskok szinte eszöndesek, mint valának tizenegy hónappal ezelőtt, midőn O'Donell Krisztina ügyében pártos zászlót emelt. Ezeknek kivált, a carlossali háboru után, igen is jól esik a nyugalom, s habár fájlalják is talán „fueros“aik veszteségét: többrebecsülik a beke ölében virulható közbátorságot és boldogságot, mint a hiába küzdött véresaták megújítását, melyben — francia lapok nyomán — Krisztina ügyvivői még ma is fáradoznak.

A népeknek — kivált pedig a spanyol népnek — nyugalomra, békére van szüksége; s mi hajlandók vagyunk inkább ennek, mint Espartero büles és szelidnek hírelt kormányzatának tulajdonítani, miért-hogy a barcelonai lázadás nem tartathatik ollvasnak, mely fontos következményü legyen Spanyolországra. Lehet, hogy azon sajtó-szövetkezés, melyre múlt hónapban a madridi független lapok léptenek, kifejezése egy messzeágazó társulatnak, mely, mint a jelen madridi kormánynak, főleg angol haszonzeve

miatt, ellensége, a nemzeti függetlenséget ohajtana hazája részére kivíni; hanem Esparteronak kezében a katonai hatalom, s látni lehetett Barcellonaban is, mennyire számolhat ő a sorkatonaság hűségire. — A francia sajtónak úgynevezett szabadszellemei részvétre kötelezé, mitől azok ekkorig mentesek valának; második pedig az angol áruk behozatalát könnyíté; s így hívék a barcelonaiak, hogy az angolokkal kereskedési szerződés Catalonia műiparára nézve halálos csapás leendett! — Az előbbi rendszabály sikerítésének nehézségét, úgy látszik, előre sejté a madridi kormány: mert Zurbano, a vadságairól ismeretes hadvezér, nov. 13d. s így egy nappal a lázadás kezdete előtt, seregosztályával Barcellonaba ért. — Hogy e lázadás nem köztársasági czél, mutatják az igazgató „Junta“ hirdetésényének mult számunkban (98) is említett pontjai, melyek második Espartero ellen, ötödik pedig Isabella királynő mellett nyilatkozik. Így vélekedik e tekintetben a M. Chronicle is, mely azt egyenesen Espartero, s általa a katonai uralkodás elleni demonstratiónak vallja. — „Vétkes vakmerőség fogna lenni — mond ez eseményekre vonatkozólag a Constitutionnel — jósolni e mozgalmakból, azok legközelebbi következményire is;“ így tehát bejárva Espartero hadmenetének eredményeit, csak ezeket fogjuk majd közleni. olvasóinkkal. Figyelmet érdemel egyébiránt azon körülmény, hogy Espartero madridból távozása előtt Gibraltárba sürgőnyt küldött, mely felhívá az ottani várparancsnokot, hogy az angol hajóhadat Barcelona alá vitorlázassa, hogy az szükség esetében az ő munkálatait gyámolítsa. —

A spanyol ellenzéki sajtó a kormányt összhangulag különféle tervkoholásokról vádolta, mire nézve a madridi Gaceta ünnepléses nyilatkozást bocsátkozra, melyből néhány pontot kiemelendőnek tartunk, csak azért is, hogy lássuk, milly módon védenek Espartero érdekeit. Ugyan is a többek közt így szól: „A nemzet előtt ismeretes forrása ama fondolatoknak, miket az álladalom főnöke s az ő kormánya ellen koholtak, kit oly bünökről vádolnak, minöket csak azok képesek elkövetni, kik minden áron szeretnek a köz rendet s törvényeket felforgatni. A nemzet átlátta, mikép lehellen, hogy azon férfiu, ki annyi áldozatot hozott a nemzetnek, merényre képes legyen az alkotmány ellen, mely által kormányoztatunk. Minden ok nélkül azt állíták, hogy Espartero kormányának szándékában van a sajtó szabadságát elfojtani, az alkotmány 2dik cikkének ellenére, mely megengedi minden spanyolnak, hogy gondolati elöleges censura nélkül nyilvaníthatja. A legbecsületesb emberek ama féktelen régalmazásai, az alkotmány s nyilvanos rend ellenségeink ama mérgek nyilai, s ama határtalan szabadság gáncosolásában azon tisztviselőknak, kik eljárnak kötele-ségökben, mikép a sajtószabadság iránti törvények kívánják, mind ez nem nyilvanos tanúsága é ama tévelygés, vakság és gyűlöletnek, mely a kormány igazságtalan vádlóit eltölti? Vessünk egy figyelmes pillantást minden képviselői kormány törvényhozására; sehol sem találni kevésbé hatásos módot a sajtószabadsági visszaélések megbüntetésére, mint Spanyolországban, hol a szenvedélyek s nagyravágyó törekvések sokkal erőszakosabban mozognak, mint bármí más országban. Vizsgáljuk meg az alkotmányos Europa idöszaki sajtóját, s lássuk, nagyobb é akármely álladalomban az irás szabadsága s visszaélése, mint nálunk, s e rendtelenség és zavar közepett melyek azon önkényes visszatartó szerek, mikkel a kormány élt volna? Mi egyet sem tudunk. Nagyobb tartózkodással mint haszonnal csak azokkal élt, melyeket a törvények kijelölnek. — Ráfogják a kormányra azon szándékot, mintha a királyné kiskoruságát hosszabítani akarná. Azon férfiu, ki elvállalá azon terhet, hogy Isabella királyné kiskorusága alatt a haza sorsát vezérelendi, nem képes megszegni azon esküt, melyet a nemzeti képviselőség ölébe tón le, midőn a kormányt átvette: neve, híre, a nemzet becsülete és önzetlensége sokkal hatalmasban sarkalják erényes szívet, mint egy tövises hatalom edességei, melyek zavarják a magánélet nyugalomát, melyre ő vágyik. Legkülönösb azon szemrehányás, mintha a kormányzó az 1812ki alkotmányt ismét helyre állítani kívánná. Az 1837ki alkotmány által nyeré el az álladalom leg-

főbb méltóságát
kotmányval
határozati szeri
annak állnia!
mányzó felfog
ségek csatolják
eljesítendi is!

Francia

A téli idöszak
politikai s iro
tözött. Általáb
angolok szeren
reményvel k
olly tartomány
szágek tönkre
orvoslása titká
légvárakat épí
Chinában vala
szen gyakran
nak egy darab
egyik is másik
felfalja. — A
mányak igen
ért? — Juli
intézetéről terj
roszországban
ciaországban
vakot 1009 l.
Angolországban
tusokban 1 vak
egy furcsa old
ban, hol pedig
kevesebb vak l
ügyi miniszter
Rubini énekest
mit Rubini az
kért. Némellye
niszteriuma ala
ő is egy cseleke
Nem, — válas
let rendkereszt
egyszerre kell
bal mellén, —
Kedves Balzac
kén, az idéni
enség történt,
is ütögettetett.
s több halandó
nőnek is megte
árasztá el. Ba
erénye, kinek
varlója volt. E
követni. — Ba
tiszeletre mélt
niai királyról,
tött. E fejedelm
rint — hogy ke
nak vallomásá
teté. — De a
el nem hagyá r
dályt a másik
újába vetett, —
zavarba jött; —
telen egy halál
sohajta így sz
diniai királytól.
tetésre méltatá

A francia
eset került. Tro
ban fogadott ne
felett egy jegyz
szabadságában
cselofságokhoz
természetes, ni
sőbb az, hogy

41785. Pes
pesti sajt- és zsír
évi január 31k
kés Edon ügyve
gett tudtal adati

41827. H
házbirtokos hite
által határidőül
vén, pergondol
tetett. Költ sz. A

42055. Sop
lentvén: hogy pe

főbb méltóságát 's a kormányzóságot, az 1812ki alkotmányt pedig elvesztene ezt, minthogy annak határozati szerinti 3, 5, vagy 7 személyből kellene annak állnia! Illy szándék nevetséges volna. A kormányzó felfogta feladatát, ő tudja, melly kötelességek csatolják őt hazájához, 's azokat lojalitással eljesztendő is!...

Franciaország. *† Paris, nov. 27.

A téli időszak naponként élénkebbül, már minden politikai 's irodalmi nevezetesség a fővárosba költözött. Általában a francziák nem igen irigylik az angolok szerencsését Chinában, kik — hihetőleg azon reménnyel kecsgetik magokat, hogy Chinában oly tartomány földtett fel, melly az európai országok tönkre jutott pénzügyi állapotának gyökeres orvoslása tiktát bírja, — 's erre már is a legszebb légvárakat építik. En csak azt kívánom hogy a jó Chinában valami szerencsétlenség ne történjék. Hiszen gyakran látunk 2—3 éhes ebet, miként kapnak egy darab hús után, 's mikint harap el belőle egyik is másik is egy falatot, mi előtt — egyik azt felfalja. — A barcelonai események a francia kormányt igen kellemesek; nem nehéz kitalálni miért? — Juliusi tr. után, ki a vakokról 's azok intézetéről terjedelmes munkát írt, számítanak: Poroszországban 1 vakot 1600 lakos közt. — Franciaországban 1 vakot 1650 l. k. — Belgiumban 1 vakot 1009 l. k. — Dániában 1 vakot 738 l. k. — Angolországban 1 vakot 800 l. k. — az egyesült státusokban 1 vakot 1200 l. k. Ezen statistikai adatnak egy furcsa oldala van az t. i. hogy Franciaországban, hol pedig már oly sok mindenféle történt, legkevesebb vak létezik. — Néhány hírlap Duchatel belügyi miniszternek keserű szemrehányást tesz, hogy Rubini énekestől a becsületrend keresztjét megtagadja, mit Rubini az olasz daljátékban föllépése föltételeül kért. Némelyek Remusat grófot a Thiers utolsó miniszteriuma alatti belügyigazgatót megkérdék: vajjon ő is ugy eszelekedett volna é, mikint Duchatel? — Nem, — válaszolta Remusat, — Rubininek 3 becsület rendkeresztet adtam volna, mellyeket neki mind egyszerre kell vala hordani, egyet jobb, másikat bal mellén, — a harmadikat pedig tüdője táján. — Kedves Balzacunkon regényíróink legtermékenyebbikén, az idény utazás alkalmával azon szerencsétlenség történt, hogy egy házból kivettették, 's meg is ütögetteték. Balzac a szardíniai státusokban volt; 's több halandók közt ezen státusban, egy özvegy nőnek is megtetszett, ki őt aggodalmas figyelmével árasztá el. Balzacnak épen sajátja azon szűz erénye, kinek csak két — vén kiélt aggyastyán udvarlója volt. Ez igen kedves példa, mert nem nehéz követni. — Balzac félt — 's egy napon elbeszélé a tiszteletré méltó matronának egy történetet a szardíniai királyról, mellyet róla csakugy hevenyében költött. E fejdelem t. i. hallván — a regény költő szerint — hogy két ifjú szerelmes, szerelmökkel 's annak vallomással foglalkozik, mindkettőnek fejét véteté. — De a nő a termékeny regélő e gyümölcseivel el nem hagyá magát riasztatni; áthágá egyik akadályt a másik után, mellyeket nemének szendesége ujjába vetett, — minek vége lón, hogy Balzac nagy zavarba jött; de midőn ez a rémitő veszélyt látá, hirtelen egy halálra kárhoztatott arcát ölté, 's nagyot-sohajta így szól: Ah, asszonyom, én félek a szardíniai királytól. — 'S az özvegy erre őt ama kitüntetésre méltatá, mellyet már említék.

A francia törvényszékek elé sajátneű botrányeset került. Troyes városában egy munkás 600 frankban fogadott neje erkölcsének rendíthetlenségére, mi felett egy jegyző oklevelet is írt. Az ellenfogadónak szabadságában állt, erőszakot kivéve, minden lehető eselfogásokhoz nyúlni. A férj elveszté fogadását, 's igen természetes, nincs kedve fizetni. A botrányban legsebbe az, hogy az asszony férjét a fogadásra nógata.

Csődök.

41785. Pest városa részéről a Degen Katalin pesti sajt- és zsírárúsnó elleni csődper megnyitására 1843. évi január 31-ke jelettetvén ki, 's pergondnökká Keczkés Edon ügyvéd nevezetvén, ugyanez híresztelés végett tudtal adatik. Költ sz. András hó 15én 1842. 1—3

41827. Hörcher Márton vagyonbukott pesti házbirtokos hitelezői csődületére a helybeli városi tanács által határidőül 1843dik évi január 25ik napja tüzetvén, pergondnökká Miske György hitessüggyvéd nevezetett. Költ sz. András hó 15én 1842. 1—3

42055. Sopronyegye törvényszéke legközelebb jelentvén: hogy pécenyédi mészáros Strausz Mátyás

Nagybritannia. Az angolok, úgy látszik, a chinai háboru szerencsés kimenetelét politikai tekintetben még fontosabbnak tartják, mint a kereskedésre néve, mert a londoni sajtó folyvást sürgeti, hogy Pekingben brit követ legyen, 's jelesül a M. Herald arra is figyelmeztet, mikép Oroszország, Angliának keleten ezen legmakacsabb ellensége, folyvást diplomatikai ügynököket tart a chinai fővárosban, kik most még inkább, mint valaha, iparkodandnak eselszövénykedni Anglia ellen, hogymennyiben lehet, a nyert diadal kedvező következményt csonkítsák. A Chronicle és Standard bizton reménylik, hogy a szabad kereskedelem néve Anglia nem tulajdonítand magának egyedárusági jogot, hanem hogy e kedvezésben más hajzó nemzetek is részesülendnek. Minthogy most Suezet át ismét helyreáll a rövidebb kereskedési út keletre, mi szép volna, ha például Fiume is küldhetne hajókat keletre, így a világkereskedésbe e részben is, mennyiben érdekeinknek hasznos lenne, befolyhatnánk. Csak hogy itt a viszonyos kereskedésnek is kell tekintetbe vétetni, mit csak az által lehetne biztosítani, ha volnának árunk, mik keleten vásárra számolhatnának. De itt a műipar a főbökkenő.

Képzeltetni, milly rendkívüli benyomást tesz jelenleg Angliában 's kivált az ország fővárosban a chinai békéről érkezett hír; — e benyomás oly öröndetes, hogy az afghani hírek nyomosságát szinte háttérbe szorítja, — 's pedig azért leginkább: mivel utóbbiakat könnyebben leheté várni; — de a Chinával kötött béke egészen reménylétlenül lepte meg a közönséget. Ennek következtében, mint minden köz öröm úgy ez is némelyek érdekre homályt vet, jelesül azok, kik theaból nagy öszleteket hoztak fel, föltötte szerencsétlenségnek érzik magokat, mert most athea ára tetemesen csökkenni fog. A különböző angol lapok észrevételei igen jellemzők, mellyeknek egybevetéséből láthatni, mikép egy nagy esemény feltűnésekor azonnal fölbrednek a szunyadozó érdekek és remények legtarkább jóslatai. A Standard például vigasztalja a chinaiakat, hogy semmikép se tartanak attól, mintha az angolok a kis Hongkong sziget birtoka által további foglalásokra 's birtoki terjeszkedésre fognának kedvet kapni; Bombay-Courier pedig egyenesen kimondja, hogy Hongkong az lesz Chinában, mi Bombay volt Indiában, — melly kicsiny volt ugyan magában, de nagyobb szerzeményt vont maga után. A Chronicle reményli, hogy mivel Peel jövedelmi adója fő alapokául a chinai háborut adá, az ok megszüntével a jövő parlament-ülésben visszavonandja e gyűlöletes adót. A Globe szerint nagyobb haszon háramlandik Angliára az által, hogy a kereskedés ismét föllelendő, mint a 21 millió dollarnyi kárpótlásból. Végül a Standard egy kis tanúságot von ez öröndetes eseményből, mellyet tán leginkább Franciaországra alkalmazólag érint: hogy t. i. nincs oly bajos és súlyosnak látszó vállalat, mellynek Anglia, ha egyszer bele kap, bár a legnagyobb távolság dacára is, becsülettel végére nem járhatna.

China. A történt békekötést Pottinger tudtal adá a Cbinában levő angoloknak, pontjai ezek: 1) Állandó béke 's barátság a két nemzet közt. 2) China 21 millió dollart fizet. 3) Öt consulság állítatik angol részről. 4) Hongkong szigete örök időkre az angoloknak engedtetik. 5) Minden britt alattvalók, kik fogságba estek, szabadon bocsátatnak. 6) A császár bűnbocsánatot ad minden alattvalóinak, kik az angolokkal közlekedtek a háború ideje alatt. 7) A két nemzet hivatalnokai közt jövőre a diplomaticus közlekedés egyenlő lábra állítatik. 8) Mihelyt az első 6 millió dollár ki lesz fizetve, a britt hadsereg visszavonul, csak Csuzán és Kolansu szigeteken állomásozván a fizetésnek három év lefolytával teljes bekövetkezendésegig. — A kihirdetésben megdicsér-

tetnek minden tisztek 's az összes katonaság, a táborozásbani résztvőkért.

A Globe Hongkong szigete birtokát nemcsak kereskedési, hanem politikai szempontból is föltötte fontosnak mondja, ha netán a chinaiak hajlandók lennének a béke-föltételek megszegésére. — A két nemzetbeli hivatalnokok diplomaticus közlekedésének egyenlőségéből azt következteti az említett lap, hogy ez maga után vonandja egy brit követnek Pekingbeni jelenlétét, mi szükséges is a kereskedés szilárd biztosítására, mint szinte arra is, hogy a chinaiak megvető előítéletei megtörressenek, mert azon ki-tételek, miket chinai statusirományokból „ördög“ és „vöröshajú barbár“ szókkal szoktak lefordítani, sokkal sértőbbek, mint a görög „barbar“ — 's a zsidó „goyim.“

Vegyes közlések.

— A versaillesi vaspálya azon helyén, hol majus havában az ismeretes égési vész-eset történt, kápolna épült, melly a versaillesi püspök által fel is szenteltetett. — D'Urville ellen-tengernagynak, ki ama szomorú eseménykor a lángokban elveszett, emléket szándékoznak állítani.

— A szépművészetek párisi akadémiaja az elhunyt Cherubini helyébe Onslow urat választá tagjául 19 szóval; versenytársának Adam hangszerzőnek 17 szavazata volt.

— Londonban a mult hó 14ke esti 9 óra óta 36 óra lefolyása alatt a város különféle részeiben kilencszer égett.

— Madeira szigetén october végével iszonyú orkán dühöngött, melly a vele járt esőzéssel együtt szörnyű pusztítást tön. Partjain nagy mennyiségű hajó veszett el, és számos emberélet lón a vész áldozatává.

Belgrádban a nép-gyűlés eloszlása után a belügyek vezérlete a híres népszerű Vuicsicsra bízott, ki habár olvasás 's írásban nem igen jártas, de hazáját inkább szeretvén életénél könnyen fentarthatja a rendet, 's már is alkalmas egyénekre bízta a hivatalokat. Ezeket írja a zágrábi német ujság egyik zimonyi levelezője.

— Nov. 19én mind szabadon bocsátattak azon személyek, kik vétkeken vagy gyanuból elfogattak Szerbiában. Néhány, magyar földre menekült tiszt, megértvén ezeket, visszazándékozik Belgrádba, bármí büntetés érje is őket.

A Courrier français szerint az Egyesült státusok kormánya eltökélé magát Texasnak Mexico ellen segélyt nyújtani, sőt erre Angliát 's Franciaországot is felszólítá azon indítványval, hogy a leendő státust e három hatalom egyesült ortalma alá venné. Guizot ez eszmére hajlandónak mutatkozott, Aberdeen lord pedig kétszer is visszaveté azt. Hogy Anglia kedvezőleg nézi Mexico öregbülési terveit, azt onnan magyarázhatni vélik, mivel California birtokába juthatni reméli.

A Constitutionnel szerint a nápolyi király 's capuai hg. közti viszálykodás nem sokára ki lesz egyenlítő; nem is kívánta soha a király a hg. házasságának felbontását, hanem csak azon czimeket tagadja meg nejtől, mellyekre jogosítva nincs. Nem is vonta meg a hgtól az őt illető jövedelmeket, sőt azoknak teljes élvezetében hagyá őt, miszerint valótlan a hír, hogy a hgnek angol bőkezűséghez kelle folyamodni.

Szerkesztő: Szenvey József.

HIVATALOS JELENTÉSEK.

ellen csődületi pert rendelvén, a hitelezők megjelenésére 1843ik évi január 17ik napját tüzte ki határidőül ugyanez e szerkesztőségnek kihirdetés végett oly hozzáadással iratik meg: hogy ideigleni tömeggondnökká Hofmarksrichter pécenyédi uradalmi tisztartó, perügyelővé pedig Gál Sándor hitessüggyész nevezetett. Költ sz. András hó 15én 1842. 1—3

42355. Pest városa tanácsa jelentése szerint, Berghoffer János kéményseprőmester, és hitese születtett Fröhlich Katalin ellen csődületi per rendel-tett, 's a hitelezők megjelenésére jövő 1843ik évi január 23dik napja tüzetett ki határidőül; perügyelővé Hradeczky Flórián hitessüggyvéd nevezetvén. Költ sz. András hó 15én 1842. 1—3

38714. Szathmár-Németi városa tanácsa jelentése következtében kebelszerte kihirdetés végett megiratik: hogy néhai József Ferencz városi tanácsnok hátrahagyott vagyonaira csődület rendeltetvén, az illető hitelezők megjelenésére f. é. december 19dike tüzetett ki határidőül, ideigleni tömeggondnökká Soós György tanácsnok, perügyelővé Nagy Károly hitessüggyvéd nevezetvén. Költ Mindszent hó 18k napján 1842. 3—3

36815. Vas megye jelentése szerint, Német-Szent-Mihályon (Gospetersdorf) lakozó Lőrincz Pál vasáros hitelezői csődületének határnapja 1842 évi december 14re tüzetvén ki, perügyelőül Hettyey István, tömeggondnökká pedig Hrabovszky János rendeltetett. Költ Mindszent hó 4én 1842. 3—3

39193. Győr vármegye törvényszéke jelentése szerint, Sárly Károly táblabíró és neje Gombay Sarolta ellen a hitelezők folyamodására csődület határozatván; az illető hitelezők megjelenésére 1843k évi január 18ik napja határidőül tüzetett, ideigleni tömeggondnokul Balog Kornél főjegyző, és Zmeskál István aljegyző, perügyelőül pedig Zmeskál Sándor tiszti alügyész nevezettek. Költ Mindszent hó 25ikén 1842. 1-3

39445. Bihar vármegye törvényszéke, az általa néhai Reisz Simon izraelita's nagyváradi szabómeszter hátrahagyott vagyona ellen rendelt csődperben, a hitelezők megjelenésére jövő esztendei január 25ikét tűzvéni ki határnapul, perügyelővé Tokody Agoston tiszti ügyvédet, tömeggondnokká pedig Lebl Dávidot nevezte ki. Költ Mindszent hó 25ikén 1842. 1-3

41784. Vagyonbukott váci lakos öreg Együd Mihály és neje Tordai Susanna ellen csőd rendeltetvén, a hitelezők megjelenésére 1842. évi december 30dika tüzetett ki határnapul, 's tömeggondnokká Czéh József váci tanácsnok, perügyelőül pedig Korber József ügyvéd nevezetett. Költ sz. András hó 15. 1842. 3-3

42354. Arad városa tanácsa jelentvén; hogy Blau Leopold hitelezőinek csődületére f. é. december 13dik napja tüzetett ki határidőül, 's tömeggondnokká Szekulits György tanácsnok, perügyelővé Brankovits Balás alügyész nevezetett. Költ sz. András hó 15. 1842. 3-3

Csődszüntetések.

42061. Szerém vármegye törvényszéke jelentése szerint a Lyubinkovits Szofron ellen határozott csődper, mivel az illető határnapon csak egy hitelező jelenté magát, megszüntetett. Miis mult évi július 19én 26609. szám alatt kelt körlevél folytában közhírrététel végett ezennel megiratik. Költ sz. András hó 15. 1842. 2-3

42353. Szokolca városa tanácsa jelentvén, hogy Mally János keblebeli posztóképzítő hitelezőivel meg egyezvén, az ellene rendelt csődper megszüntetett; ugyanez m. é. november 2án 38488. szám alatt kelt körlevélre vonatkozólag kihirdetés végett ezennel megiratik. Költ sz. András hó 15én 1842. 2-3

Váltótörvényszéki idézések.

9102 Motesiczky Ferencz, kinek tartózkodási helye nem tudatik, az ellene Friedrich János által 798 pftól

indított váltótörvényszék tárgyalása végett, a V. T. H. r. 214 §. értelmében jövő 1843 évi Január 18 napján reggeli 9 órára a pesti Váltótörvényszék előtt leendő megjelensre idézetik. Költ Pesten a királyi első bíróságú Váltótörvényszék 142 évi December 15ő napján tartott üléséből. 2-3

8769. Müller Tódor panaszlottnak tartózkodási helye nem tudatván, az ellene a pesti Váltótörvényszék előtt 300 pfr. iránt Csebiech Lukács által támasztott váltótörvényszék tárgyalására jövő 1843. évi január 21. napján délelőtti 9 órára ezennel a váltótörvény H. r. 214. §a értelmében idézetik. — Költ Pesten a kir. e. b. Váltótörvényszék 1842. november 21én tartott üléséből. 3-3

8878. Jankovits Nep. Jánosnak Belgradon jakó Hagyi Dimitrie Konstantin elleni váltókeresetére f. évi october 3án 7313. szám alatt költ idézésnek kézbesítése iránt folyó évi november 23kaig mint e végett kitézött napig válasz nem érkezvén, alperes a vitkönyv H. r. 213. §a szerint ezennel értesittetik, hogy az érdeklött kereset alólírott Váltótörvényszék előtt f. évi december 21én reggeli 9 órakor fogy tárgyalatni. Költ Pesten a kir. e. b. Váltótörvényszéknek 1842. évi november 28án tartott üléséből. 3-3

Váltósemmisítési hirdetmények.

9027. A pesti e. b. Váltótörvényszék által Engländer S. és H. folyamodásuk következtében közönségesítettik, hogy egy Szegeden f. e. György vásárkor költ tulajdon rendeltükre kibocsátott, Pink Fülöp által elfogadott, 173 pftól szóló, 's 1842 évi Jós. vásárkor Pesten fizetendő váltót elvesztvén, ezen váltóbirtokosa felszólítatik, miszerint magát jövő 1843 é. mart. 21ki napjától számítandó 45 nap alatt ezen Váltótörvényszéknel jelentse, különben az érintett váltó megsemmisítettnek fog kijelentni. Költ Pesten az e. b. k. Váltótörvényszék 1842. decemb. 1. tartott üléséből. 1-3

9028 A pesti e. b. Váltótörvényszék által Engländer S. és H. folyamodásuk következtében közönségesítettik, hogy egy Szegeden f. e. György vásárkor tulajdon rendeltükre kibocsátott, Pink Fülöp által elfogadott, 173 pftól szóló, 's f. e. Leopold vásárkor Pesten fizetendő váltót elvesztvén, ezen váltó birtokosa felszólítatik, miszerint magnt a mai alólírt naptól számítandó 45 napja-

alatt ezen Váltótörvényszéknel jelentse, különben az érintett váltó megsemmisítettnek fog kijelentni. Költ Pesten az e. b. k. Váltótörvényszék 1842. Decemb. 1 tartott üléséből. 1-3

2357. Pesti elsőbíróságú váltó törvényszék Deutsch A. folyamodása következtében, bizonyos f. é. Augustus 30án kelt, keletől három hónapra fizetendő 654 v. forintról szóló, és a folyamodó által elfogadott, kibocsátó és rendelményes nélküli váltónak, mely midőn Liptó megyebeli Sz. Miklóson lakó Langfelder Jánoshoz küldtetett, eloroztatott, a váltó feltörvényszék által rendelt megsemmisítést országsszerte közönségesítettni olly hozzáadással kérvén; hogy, ha a kérdéses váltónak birtokosa magát f. é. november 30ik napjától számítandó 45 nap alatt nem jelenti, a körülírt váltó megsemmisítettnek nyilvánítatni fog, Költ Sz. András hó 15ik napján 1842 évben. 1-3

9029. A pesti e. b. kir. Váltótörvényszék által Engländer S. és H. folyamodások következtében közönségesítettik, hogy egy Szegeden f. évi György vásárkor tulajdon rendeltükre kibocsátott, Pink Fülöp által elfogadott, 173 pftól szóló, f. évi János főveteli vásárkor Pesten fizetendő váltót elvesztvén, ezen váltó birtokosa felszólítatik, miszerint magát a mai alólírt naptól számítandó 45 nap alatt ezen Váltótörvényszéknel jelentse, különben az érintett váltó megsemmisítettnek fog kijelentni. Költ Pesten az e. b. k. Váltótörvényszék 1842 évi Decemb. 1én tartott üléséből. 2-3

Kötelezvénysemmisítési hirdetmény.

41790. Bihar vármegye Frater Albertnek az iránti folyamodása következtében, hogy néhai atya Frater József, és elhunyt anyja Neméró Anna által 1839. évben Poyvár Sándortól felvett 1000 vftól szóló, 's ugyanazon évben betáblázott, — továbbá ön maga által Molnár Jánosnál 1830 és 1831 évben betáblázott két külön, és így összesen három rendű kifizetett, azonban elvesztett kötelezvények táblázassanak ki, e megsemmisítést országsszerte kihirdettetni kérvén, ez köz tudomásra juttatik. Költ Sz. András hó 15-ikén 1842. 1-3

Cs. k. szabadalmazott chemiai ruganyos fenőszijainknak

ezután is mint eddig következő rakhelyei lesznek; Pesten: Zograf Ignác urnál (váci utczában a 3 pesti leányul) Miskolczon: Furmann F. B. — Pozsonyban: Weinstabl D. urnál Győrött: Heuffel — Komáromban: Kranent K. — Ujvidéken: Sterio Ján. — Eszéken: Czordarich Jós. — Szegszárdon: Albanich J. G. — Körmenden: Riedel Pál — Z.-Egerszegen: Weiss Ján. — Zimonyban: Subotics J. urnál Miskolczon: Furmann F. B. — Temesvárott: Kraul és Ehrlich — Pécesset: Zsolnay J. — Szebenben: Popp J. A. — Kolozsvárott: Dietrich Sam. — Brassóban: Bogdán testv. — Zággráiban: Blum D. — Bellovárban: Woinovich J. — Sopronyban: Gugenberg J. és P. urul Szolgájon egyszersmind e jelentésünk olvasul, az utjánzott hamis chemiai ruganyos fenőszijak vásárlása ellen, minthogy mi csak a fen elősorolt raktárakból vásárolt fenőszijaink valódiságáért kezesskedhetünk. Később felállítandó raktárainkat a t. közönségnek, mint most, tudtul adandjuk. Goldschmid és társa Berlinben, Strassburgban és Bécsben. 1-2

Körlevél,

mellynek ereje mellett közhírrétetük, hogy Borsod vármegye egri járásában fekvő fehéregyházi Gólyás nevű 's 300 néhány hold földből álló pusztá részirtok t. Klobusiczky Agoston urtól t. Scheidl Adolf ur, és hitese Hertl Francziska asszony részökre, mint kimutatott zálog minden rajta találtató gazdasági épületekkel együtt f 1842. évi december 19ik napja délelőtti óráiban a helyszínen bírói árverés útján elfog adatni, Mire a venni szándékozók ezennel illendő meg hivatnak. Költ Miskolcz városában nov. 17. 1842. Bárány Bertalan perbíró és alszolgabíró. 2-3

Hirdetmény.

4468. Néhai Mauthner Elias izraelitának örökösai ezennel hivatalosan felszólítatnak; hogy azon 375 vftól 50 krt, mely nekik tulajdonában van, ezen váltó iránt további intézkedések történni fog. Lechner Mátyas esődtömögéből bírói ítélet következtében kifizetvén, és jelenleg a letéteményi pénz-

tárban létezik, egy év és egy nap lefolyta alatt annát bizonyosabban felvegyék, és e miatt magukat ezen eljáró bíróságnál jelenték; mivel különben ezen váltó iránt további intézkedések történni fog. Költ sz. kir. Buda fővárosának 1842ik évi November 19kén tartott törvényszékéből. 1-3

A „Mult és Jelen“

historiai és politikai hirlap Erdélyben

a jövő 1843. évben új mellékappal jelenik meg, mellynek czime „Magyar Gyermekebarát“. — A „Mult és Jelen“ egy toldalékkal hetenkint három iven negyedrébten, velin papírosan jelennek meg. A főlap tartalmát teszik: I. Honi tudósítások Erdélyre 's ennek megyei életére, tudományos, köznevelési, szorgalmi állására tekintettel. II. Külföldi tudósítások, következő rovatok alatt: a) Visszatekintés a multra. b) Ujságmagyarázó-tár. c) Napi események. d) Az egyes országokat illető hosszabb és érdekesebb cikkek. — A „Magyar Gyermekebarát“ czélja 's iránya, a nőnemre is tekintettel a magyar gyermekek számára egy szívet nemesítő, értelmet fejtő és hasznos ismeretekkel 's igazságokkal ébresztő, szóval gyönyörködtetve oktató olvasást nyújtani, mellynek tárgyai az erkölcs, historia, geographia és természet köréből lesznek leginkább merítve, 's melléje néha képek adva. A mi az előfizetés feltételeit illeti, *teljesítésében állano kinekinek a főlapot csak magára az eddigi ár mellett, vagy a „Magyar Gyermekebarát“ tal együtt rendelni meg.* E szerint a „Mult és Jelen“ 's Toldalékja hetenkint három iv velin papírosan helyben Kolozsvárott 5 fr., postán 5 fr. 12 kr. ezüstben; a „Magyar Gyermekebarát“ tal együtt hetenkint négy iv velin papírosan (az utóbbi képekkel) 6 fr. 48 kr. ezüstb. A „Magyar Gyermekebarát“ helyben 3 fr., postán 3 fr. 24 kr. ezüst pénzben. Minden cs. királyi postán előfizethetni.

Szilágyi Ferencz professor. 1-2

Előfizetési jelentés.

A „Religio és Nevelés“ valamint a vele járó „Egyházi Tudósítások“ című kathol. egyházi lap jövő 1843ik évben is folytatattik. Betűje, papírosa, alakja, szelleme az eddigi lesz. *Ára is, noha a körülményekhez képest majd a fő-majd 's kívátt a melléklapot bőritve, hetenkint felivel többet, 's így minden vasárnap két ivet adanduk,* megmarad: t. i. félévre helyben kihordással 2 fr. 40 kr., postán boríték alatt 3 fr. 40 kr. ezüstb.

Elifizethetni reá Pesten a szerkesztői hivatalnál, Trattner-Károlyi házban, uritucz 453. szám alatt, második udvarban és emeletben, egyebütt minden cs. kir. postahivatalnál.

A Religio és Nevelés szerkesztősége. 1-3

1843-ra

a Regelő, Pesti Divattlap második évi folyamára

előfizetést az eddigi feltételek szerint, u. m. egész évre: helyben házhozhordással 10 pfr., postán borítékkal 12 fr.; félévre: helyben 5 fr., postán 6 pforintjával minden cs. kir. postahivatal, Erdélyben az alólírt szerkesztőség fogad el. Ugyan itt megszerezhetők Garay J. Versei, n. Srét 18-20 ivnyi díszkiadásában 2fr. pp.

A Regelő szerkesztősége (Pest, Leopolducz 189. sz. Rottenbillerház 2. emeletb.)

Megjelent 's minden pesti könyvtárusnál kapható néhai Sréter János nógrádmegyei alispán VISSZAEMLEKEZÉSEK

ezülv munkája, mely az 1827d. évi országgyűlés küldöttségi munkálatai felett Nógrádmegyében tartott köztanácskozások eredményit az ugyanott kifejtett nézetekkel 's elvekkel tárgyalja. — Ára ezen 17 1/2 ivnyi n. Sr. linom velinre sűrűen nyomott, valamint külsőleg esinos ügy tartalomdus muakának kemény borítékbs kötve 1 frt 40 kr. p. p.

Gabonaár, váltó garasokban.

		Tisztábbá	Kétszeres	Rozsa	Árpa	Zab	Kukorica	Kéles
Pesten	1842. dec. 9én	150-166	120-128	100-108	76-84	58-65	90-100	—
Szegeden	— nov. 19k.	80-85	65-70	—	—	40	—	50
Komáromban	— dec. 3k.	102-106	92-97	—	84	66	85-86	—
Baján	— nov. 19k.	70-84	60-67	—	57	43-44	33-34	45
Nagyszombatban	— „ 30k.	108-113	—	78-82	65-67	48-50	—	—
Győrött	— „ 5k.	80-120	—	82-85	63-66	52-56	80-86	—
Pozsonyban	— dec. 2k.	112-130	—	86-91	70-75	52-58	—	100
Mosonyban	— „ 1jén	110-126	90-96	90-95	60-72	49-53	96-106	—
Temesvárott	— nov. 18k.	80-86	58-60	40-44	32-36	32-36	34-36	—
Sopronyban	— „ 14k.	130-136	—	100-102	80-87	50-56	90-96	—
Besztercebányán	— „ 5k.	120-135	—	84-92	60-72	42-45	88-90	—
Miskolczon	— „ 24k.	78-80	60-65	—	38-42	23-25	—	—
Aradon	— „ 11k.	60-65	40-45	30-36	25-30	25-30	32-34	—
Uj-Bécsén	— „ 25k.	80-90	—	—	—	40	35-40	—

Pénzkelet.

	Bécs, dec. 7én 1842.	p. pénz
5 pcent statuskötelezv. középará	—	109 1/2
4 pcent „ „ „ „	—	101
1 pcent „ „ „ „	—	24 2/3
1834ki statuskölesön (500 frt)	—	—
1839ki „ „ (250 frt)	—	268 1/16
1839ki „ „ (50 frt)	—	53 1/16
Bécsi-bank kötelezv. 2 1/2 pcent.	—	—
„ „ „ 2	—	—
Bankrésvények darabja	—	1613
Esterházy-sorsszám	—	50 1/2
Csász. arany	—	102 1/2

Dunaviz-állás. Budán dec. 9én regg. 6' 2" 6" 0 fölött.

Tulajdonos: Borsos Márton. — Nyomtatja Trattner-Károlyi uriutca 453.